

MAGYAR FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

UDAPEST, 1939 JULIUS 1.

EGYES SZÁM ÁRA: 60 FILLÉR

ELSŐ ÉVFOLYAM 20. SZÁM

Francó győzedelmes
szabadságharca

A lángoló Spanyol-
ország

Filmre irt történelem

A Condor Légió

A toledói Alcazar hősi
védelme

A terueli véres csata

Madrid ostroma

A Condor Légió

Bombavetők légi-
ütközete

Nehéz tankok rohama

Gépágyúk tüzpárbaja

A Condor Légió

A
C
O
N
D
O
R
L
É
G
I
Ó

Zuhanó bombázók tá-
madása

Halállégiók kézitusája

Légberöpített lőszer-
raktárak

Menekülő polgárok
százezrei

A Condor Légió

Hadifoglyok megrázó
vallomása

Földrészek között
repülő hadsereg

A spanyol föld örömmá-
morban

A Condor Légió

A vörös rém és a nem-
zetiek viadala

Európa sorsdöntő órái

Franco diadalának
filmje

A Condor Légió

HIVATALOS RÉSZ

FILMCENZÚRA

BUDAPEST. IV., ESKÜ-TÉR 6 TELEFÓN-IRODA ÉS PÉNZTÁR 183-072, ELNÖK ÉS ÜGYV. ALELNÖK 183-073

Országos Mozcófényképvizsgáló Bizottság

219/1939. eln. szám.

(Megjelent a BUDAPESTI KÖZLÖNY
1939 június 17-i 135. számában.)

Az Országos Mozcófényképvizsgáló Bizottság
1939. évi június hó 4-től 10-ig tartott
ülésein

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta:

1. „Intermezzo — előzetes” (Játék a szerelemmel) (Umwege zum Glück—Vorspann) (Ufa) hangos reklám 1 felvonásban, az Universum filmgyárban 1939. évben készült, 87 m hosszú,

2. „A magyar falu mosolya” (M. F. I.) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1938. évben készült, 510 m hosszú,

3. „Mata Hari — előzetes” (Mata Hari — Trailer) (M. G. M.) hangos reklám 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1938. évben készült, 54 m hosszú,

4. „Paramount világhíradó 1939/23.” (Paramount Sound News) (Paramount) hangos riport 1 felvonásban, a Paramount filmgyárban 1939. évben készült, 278 m hosszú,

5. „20th. Century Fox hangos híradó XIII/24.” (Fox tónende Wochenschau) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 33 m hosszú,

6. „Magyar világhíradó 798. sz.” (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 255 m hosszú,

7. „Intermezzo” (Játék a szerelemmel) (Umwege zum Glück) (Ufa) hangos színmű 5 felvonásban, az Universum filmgyárban 1939. évben készült, 2281 m hosszú,

8. „69. sz. Trükkorozat” (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 37 m hosszú,

9. „A két tökje — előzetes” (Blockheads — Trailer) (M. G. M.) hangos reklám 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1938. évben készült, 60 m hosszú,

10. „Andy Hardy csalódik a nőkben — előzetes” (M. G. M.) hangos reklám 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült 70 m hosszú,

11. „Párisban huncut a lány — előzetes” (Mademoiselle Mozart) (Kárpát) hangos reklám 1 felvonásban, a Kruppka filmgyárban 1939. évben készült 88 m hosszú,

12. „Párisban huncut a lány” (Mademoiselle Mozart) (Kárpát) hangos vígjá-

ték 5 felvonásban, a Prod. Jvan Noe et Cie. filmgyárban 1938. évben készült, 2315 m hosszú,

13. „Heten a Himalája ellen — előzetes” (Walter Tibor) hangos reklám 1 felvonásban, a Kruppka filmgyárban 1939. évben készült, 45 m hosszú,

14. „Fehér börtön — előzetes” (Four girls in white — Trailer) (M. G. M.) hangos reklám 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 75 m hosszú,

15. „Marionett” (Csak tiéd a szívem) (Marionetten) (Güttler Antal) énekes vígjáték 5 felvonásban, az Itala filmgyárban 1938. évben készült, 2781 m hosszú,

16. „Jugoszlávia gyöngyei” (Zágráb, Cirkvenica és a Plitvici tavak) (Güttler Antal) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, az Opcinski Turisticki Odbor gyárban 1938. évben készült, 330 m hosszú mozgófényképeket.

b) A m. kir. belügyminiszter úr 54.625—1939. B. M. sz. határozatával — felülvizsgálat folytán — a mozgófényképezemekben a magyarnyelvű mozgófényképek bebutatására előírt arányszámba beszámíthatónak minősítette:

„Pénc áll a házhoz” (Atelier Játékfilmgyártó) hangos vígjáték 4 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 2428 m hosszú filmet, mint Magyarországon készült, magyarnyelvű mozgófényképet.

c) Külföldre kivinni engedélyezte:

1. „Frick német bir. belügyminiszter budapesti érkezése” (Német birodalmi filmriporter) negatív felvételek,

2. „Hösi emlékmű és a német katonasírok megkoszorúzása Budapesten” (Né-

metbirodalmi filmriport) negatív felvételek,

3. „Dr. Wilhelm Frick” (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában készült, 89 m hosszú,

4. „Frick német birodalmi miniszter Budapesten” (Fox) hangos riport 3 felvonásban, 250 m hosszú,

5. „Cserkésznap” (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 18 m hosszú,

6. „A Magyar falu mosolya” (M. F. I.) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 510 m hosszú mozgófényképeket.

Budapest, 1939. június 10-én.

dr. Szöllőssy Alfréd s. k.
elnök,
miniszteri tanácsos.

*

227/1939. eln. szám.

(Megjelent a BUDAPESTI KÖZLÖNY
1939 június 24-i számában.)

Az Országos Mozcófényképvizsgáló Bizottság
1939. évi június hó 11-től 17-ig tartott
ülésein

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta:

1. Üzenet Kanásziba (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 84 m hosszú,

2. Pluhár házasságot közvetít (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 85 m hosszú,

3. Fehér börtön (Four girls in white) (M. G. M.) hangos dráma 4 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 2020 m hosszú,

4. Vasöklü — előzetes (Stand up and fight — Trailer) (M. G. M.) hangos reklám 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 100 m hosszú,

5. Vasköklü (Stand up and fight) (M. G. M.) hangos színmű 5 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1939. évben készült, 2671 m hosszú,

6. A dzsungel hőse (The Call of the Savage) (Universal) hangos dráma 4 felvonásban, az Universal filmgyárban 1939. évben készült, 1973 m hosszú,

7. Magyar világhíradó 799. (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült 254 m hosszú,

(Folytatása a borítólapon III. oldalán.)

Most jelent meg! A SAJTÓKAMARA

A vonatkozó összes rendeletek és törvényszakaszok egységes szerkezetben, betűsoros tárgymutatóval.

Összeállította: Dr. Volenszky Béla
Ára P 2-50 (lehet bélyegeken is).

Kapható: a FÖNÖKÖK LAPJA kiadó-
hivatalában Bpest. V., Pozsonyi-u. 12.

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

ELSŐ ÉVFOLYAM 20. SZÁM.
BUDAPEST, 1939 JÚLIUS 1.

Megjelenik minden szombaton

Főszerkesztő:
ÁGOTAI GÉZA dr.

Felelős szerkesztő:
VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI. Andrásy út 69.
Telefon: 113—305

Postatakarékpénztári
csekkszámja száma: 15.410

Kiadótulajdonos:
a Színművészeti és Filmművészeti
Kamara

Felelős kiadó:
Lieber László dr.

Kiadóhivatali főnök:
Gyimesy Kásás Ernő

Előfizetési ár:
egy évre . . . . . 30 pengő
fél évre . . . . . 16 pengő

TARTALOM:

Kamarai feladatok	1
Mádl J. Géza í	2
A magyar filmgyártás állami szem- pontból: Kauszer István dr.	2
Ágyrajáró forgató-könyv: Bara- bás Pál	4
Amerikai film—francia film: Ká- dár Miklós	5
Az OMME közgyűlése	6
Premier Plan: Erdélyi István dr.	10
Filmkamara	11
Oktatófilm	11
Mozi:	
Választmányi ülés	12
Panaszos levelek	12
Felvidéki engedélykiadás	12
A zsidótörvény végrehajtási uta- sítása	13
Új filmek:	
Nem loptam én életemben	13
Huckleberry Finn	14
A diadalmas férfi	14
Premiermozik műsora	14
Hírek	15
Híradók	15
Külföld	16
Filmcenzura	II—III.
Szakirodalom	III.

Készült a Centrum Kiadóvállalat Rt.
nyomdájában.

Budapest, VIII. Gyulai Pál utca 14.
Telefon: 144—422, 144—423.

Felelős vezető: Kulcsár József.

MAGYAR FILM

Kamarai feladatok

A Színművészeti és Filmművészeti Kamara filmművészeti főosztályát a gyakorlatban Filmkamarának nevezték el és a rövidebb név hamarosan meghonosodott. Kifejező is az elnevezés, mert hiszen a Kamara — bár első-sorban művészi feladatok megvalósítása céljából hívták életre, — a szakmával kapcsolatos mindennemű kérdésben hivatott képviselni tagjai érdekeit. Mégis

az eredeti elgondolással szemben nem láthatott hozzá a Kamara mindjárt a kezdet kezdetén feladatkörének betöltéséhez, mint az egész magyar nemzeti filmszakmát átfogó testület és a keresztény magyar film kialakításának hivatott irányítója, hanem, sajnos, sokáig húzódó küzdelembe kellett bocsátkoznia, hogy a fejlődéshez szükséges egészséges alapokat megteremthesse. Az átállítás folyamataiban kifejtett kamarai munkásság tehát tulajdonképpen a magyar nemzeti film kialakulásának előjátékát jelentő fejezet csupán, amelynek inkább súlyát, mint előnyeit érzi jelenleg a szakma, de amelyen a jobb jövő érdekében feltétlenül át kell esnünk.

A nehéz helyzetben persze gyakran hallani a kétkedés, megnemértés, sőt a káröröm hangjait. Az utóbbiakkal nem törődünk, ezekre rá fog cáfolni a fejlődés útja. Azok részére azonban, akik bármi oknál fogva nem látnak tisztán a mai helyzetben, nem lesz felesleges a Kamara szerepére és feladatkörére ismételten rámutatni.

A magyar film jelenlegi evolúciós folyamatában

a Filmkamara legsürgősebb feladatát abban látjuk, hogy egészséges alapot teremtsen a jövő keresztény nemzeti filmgyártásához.

Ebben a munkában nem szentelheti teljes erejét kizárólag a szorosabb értelemben vett filmművészeti hivatásának, amelynek betöltése egy későbbi, nyugalmasabb, új alapokra fektetett korban lesz a Filmkamara feladata.

Kétségtelen, hogy

a legfelső kamarai cél a magyar nemzeti kultúra szolgálatába állított magyar film művészi irányítása, amelynek megvalósításához kettős út vezet: örökös a gyártás nívójára és az új nemzedék gondos nevelésére.

Ma mindezt háttérbe szorítja átmenetileg a film létéért vívott küzdelem, amelyben természetesen szenvednek a magasabb eszmények.

Amikor azonban a magyar film megteremtésére újabb törvényes és rendeleti intézkedések szükségesek,

egy pillanatra sem tévesztendő szem elől az alapvető eszmék, amelyeket a Filmkamarát életre hívó rendelet második szakasza szab meg:

„A Kamara feladata a filmművészet körében a nemzeti szellem és a keresztény erkölcs követelményeinek érvényrejuttatása és biztosítása, a Kamara kötelékébe tartozók testületi és szociális érdekeinek képviselése, hivatásuk erkölcsi színvonalának és tekintélyének megóvása, a hivatásuk gyakorlatával járó jogok védelme és kötelességeik teljesítésének ellenőrzése, a tagok felett fegyelmi hatóság gyakorlása, végül állásfoglalás és javaslattevés a filmművészetre vonatkozó kérdésekben.”

A Kamara művészi célkitűzéseit azonban csak egészséges magyar nemzeti szakma válthatja valóra.

Ezért szükséges, hogy a Kamara feladatának megoldását a szakma egészére kiterjedő hatáskörrel végezze és jövőbenező magasabb céljai érdekében irányítólag vegyen részt a keresztény magyar film megindulásáért folyó küzdelemben.

MÁDL J. GÉZA

Egy régi kartársunk hagyott el bennünket, aki több, mint két évtizeden át a mozifronton küzdött a szépért, az igazságért, az általános szakmai érdekekért, a magyar film-és moztársadalom színvonalának nemesítéséért.

Mádl J. Gézától, a *Belvárosi filmszínház* köztisztelőjében és közszerepetben álló igazgatójától búcsúztunk ezen a héten. Fiatalon, mindössze 49 éves korában hunyt el június 26-án. Hosszú, kínos szenvedés előzte meg korai halálát.

Mádl J. Géza abban az időben állt ki a keresztény és nemzeti célok érdekében, amikor ez még nagy kockázattal, áldozttal járt és amikor ezer ellenséggel találta magát szemben. Csüggedetlen ereje, meggyőződése, jövőbelátása azonban diktálta neki az iramot továbbra is...

És ez a dinamikus erejű előharcosa a ma már európaszerte elhatalmasodó eszméknek egy napon elérőtlenedett. Ellenfelei nem bírtak vele, de a kór, amely alattomosan támadta meg, végleg legyőzte.

Temetésén, amely június 28-án délelőtt zajlott le a Kerepesi-úti temető halottasházából a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint, megjelent mindenki, aki csak tehetett. A szakma nagy számban kísérte utolsó útjára Mádl J. Gézát, a régi kartársat, a jó barátot, a jószívű embert. A koszorúk tömege borította el a szomorú ravatalt.

Könnyező szemekkel álltuk körül sírját, hogy végső „Isten hozzád!”-ot rebegjünk az elmenő felé...

Morvay Pál, a MMOE ügyvezető alelnöke az egyesület nevében, *Libertiny* Zoltán, a *Forum Filmszínház* igazgatója pedig a barátai nevében búcsúztatta szívből jövő szavakkal Mádl J. Gézát, akinek az emléke, munkássága sokáig felejthetetlen marad.

*

A gyászoló gyülekezet néhány tagja a temetés után felkereste *Libertiny* Márton dr. sírját, hogy áldozzon nemrég elhunyt kedves kartárs emlékének. Az egyszerű fakeresztes hantnál megszólalt a megjelentek kötelességérzete és elhatározták, hogy rövidesen síremléssel fogják örököt állítani tragikusvégű barátjuknak. A kartársak jóvoltából Mádl J. Géza frissen hantolt sírjának dísztelen fakeresztjét is hamarosan felváltja majd a kőkereszt...

A magyar filmgyártás állami szempontból

A lillafüredi Nemzeti Filmhéten előadta:

KAUSER ISTVAN dr.

az IBUSz Filmszállítás és Kölcsönzés vezetője

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Méltóztassanak megengedni, hogy rövidre tervezett előadásom keretében azt az állításomat igyekezzem számításaimmal igazolni, mely szerint *minden el nem készült és a mozgóképszínházakban be nem mutatott magyar nyelvű film az államnak, illetve a közületnek kb. 60.000 pengős bevételkiesést jelent.*

Előljáróban azonban még meg kívánom említeni, hogy a filmgyártás

egyike ama kevés iparnak, melynél az ipari előállítási költségének legnagyobb része tisztán munkabérré fordítatik. Az alábbi kimutatás, melynek adatait *Hamza Ákos* barátommal együttesen számítottunk ki — azt tünteti fel, hogy egy 110.000 pengős költségvetéssel elkészült magyar film gyártási költségei közül mennyi esik munkabérekre és mennyit emésztenek fel a filmgyártásnál felhasznált nyersanyagok költségei

	P	%
Tiszta munkabérek:		
Könyv és jogok	5.000.—	4.545
Rendező	5.000.—	4.545
Zeneszerző	2.000.—	1.818
Zenekar	1.200.—	1.091
Operatőr	2.000.—	1.818
Gyártásvezető	3.000.—	2.727
Vágó	1.600.—	1.455
Vezérkar	3.000.—	2.727
Színészek	16.000.—	14.544
Fodrász, öltöztető	2.000.—	1.818
Díszlet építész	1.500.—	1.364
Sajtó	1.000.—	0.909
Autó	600.—	0.545
Fényképész	400.—	0.364
Vegyes munkabérek	700.—	0.636
Laboratóriumi munkabérek	7.000.—	6.364
Hunnia munkabérek	16.000.—	14.544
	68.000.—	

A vásárolt kész és félkész anyagokból kb. egyharmadrészt vehetünk munkabérre:

Fodrász anyagból	100.—	0.091
Autóból	300.—	0.273
Fotóanyagból	100.—	0.091
Vegyes kiadásokból	200.—	0.182
Biztosításból	100.—	0.091
Laboratóriumi anyagból	1.500.—	1.364
Díszlet építéshez anyagok és felvételekhez szükséges bútorok, stb. vétele és kölcsönzéséből	1.200.—	1.091
Elfogyasztott áramból	1.000.—	0.909
Telefon költségből	100.—	0.091
Ruhaköltségből	200.—	0.182
Kellékköltségből	200.—	0.182
	73.000.—	

A vásárolt kész és félkész anyagok vételára, a fenti munkabérek levonásával:

Fodrászanyag	300.—	0.273
Autó	300.—	0.455
Fotóanyag	300.—	0.273
Vegyes	300.—	0.273
Biztosítás	400.—	0.364
Laboratórium	3.000.—	2.727
Díszlet építési anyagok és felvételekhez szükséges bútorok, stb. vétele és kölcsönzése	2.560.—	2.145
Áram	2.000.—	1.818
Telefon	400.—	0.364
Ruha	400.—	0.364
Kellék	400.—	0.364
	83.360.—	

Nyersanyag	17.000.—	15.454
Hunnia: licenc	6.000.—	5.455
„ törések	1.000.—	0.909
„ fundus	500.—	0.455
„ keverőgép	800.—	0.727
„ felvevőgépek	840.—	0.764
„ koffergép	500.—	0.455
Összesen	110.000.—	

A kimutatás szerint tehát egy film költségvetésének majdnem 66 százaléka esik tisztán munkabérekre és csak a fennmaradó rész nyersanyagokra, melynek alapján bátran mondhatjuk, hogy a filmgyártás egyike a legszociálisabb iparoknak, főleg azért is, mert a kifizetett munkabarak, mint a táblázaton látható, egész kis tételekből tevődnek össze, tehát így sok kiegészítenciának biztosítanak megélhetést.

Ezek előrebocsátása után térek rá előadásom tulajdonképeni tárgyára és igyekszem számításaimmal igazolni, hogy részleteikben mennyit tesznek ki azok az összegek, melyek az

	Ált. ker. adó:	Jöv. adó:	Összesen:	
	pengőekben			
Könyv és jogok	5.000	500	242	742
Rendező	5.000	500	242	742
Zeneszerző	2.000	200	54	254
Zenekar	1.200	120	20	140
Operatőr	2.000	200	54	254
Gyártsávevő	3.000	300	150	450
Vágó	1.600	160	40	200
Vezérkar	3.000	300	60	360
Színészek	16.000	800	240	1.040
Fodrász, öltöztető	2.000	200	10	210
Vezérkar fodrász öltöztető OTI-járuléka	—	—	—	300
Diszlettervező	1.500	150	36	186
Sajtó	1.000	—	—	—
Autó	600	60	—	60
Fényképész	400	40	—	40
Vegyés munkabérek	700	—	—	—
Laboratóriumi munkabér	7.000	700	—	700
Ezek után OTI, MABI	—	—	—	789
Gyáron keresztüli munkabérek	16.000	1.600	—	1.600
Ezek után OTI, MABI	—	—	—	1.804
Filmnyersanyag	17.000	vámilleték 3% fázisadó	—	1.376
Licenc, lámpatörés, gépkocsikölcsöndíj, fundus csak a 3% forg. adóban	10.000	—	—	—
Kisebb dologi kiadások, különféle illetékek (szerződés, váltó)	1.000	3% fázisadó	—	405
5.000 P kamat után kamatilleték	—	—	—	300
Biztosítás	500	kincstári és társulati ill.	—	48
Az egész 110.000 P után 3% forgalmiadó	—	—	—	3.300
Összesen: 110.000				16.300

A felsorakoztatott adatokkal kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy számításaimat csak egy filmre vonatkoztattam és ott is csak nagy általánosságban vázolhattam a közszolgáltatások összegét. Sokkal többet tesznek ki ugyanis ezek a közszolgáltatások, ha tekintetbe vesszük azt, hogy egy filmnél közreműködő és abból jövedelmet húzó szereplők, úgy technikai személyek, mint írók és színészek, nemcsak egy filmben működnek közre, hanem többnél is szerepelnek és így nemcsak egy-egy

állami, illetve közületi bevételkiesést jelentik egy magyarnyelvű film el nem készítésével kapcsolatban. Számításaimat ismételten egy 110.000 pengős költségvetéssel elkészült magyarnyelvű film 3 fázisában eszközöltem és pedig

1. a gyártás alatt fizetett közszolgáltatások,
2. a kölcsönző által fizetett közszolgáltatások,
3. a mozgóképszínházak által fizetett közszolgáltatásokkal kapcsolatban.

1. A gyártásnál a következő adók, illetve közszolgáltatásokat kell fizetni:

Ha egy film előállítási költségeit 110.000 P-ben számítjuk, akkor a kölcsönzői forgalmat, a forgalombahozatali jutalékot is beleszámítva, minimálisan 130.000 pengőbe kell számítanunk, mely után

3% forgalmiadó a járulékokkal egyetemben	4.095 P
Premier-reklám 4.000 P, mely után a reklámváltalat által fizetett 3% ¹ forgalmiadó	120 „
Normálreklám 2.000 P, mely után a reklámváltalat által fizetett 3% ¹ forgalmiadó	60 „
Összesen:	4.275 P

Nem térek ki ez esetben sem az egyes kölcsönzővállalatok által fizetett társulati adóra, mely szintén progresszív lévén, egy filmre kiszámítani teljesen céltalan lenne, de természetesen a kölcsönzők közszolgáltatásai között igen jelentékeny hányadot jelent.

3. A mozgóképszínházak által fizetett közszolgáltatások:

Ha a kölcsönzőnél 130.000 P-t vetünk forgalmi alapul, akkor a mozikinál a bevételt 400.000 P-re kell értékelnünk.

400.000 P utáni 3%-os forgalmiadót a kölcsönzőkhöz átutalt 130.000 pengő adójának leszámításával	270.000 P után (3% ¹ forgalmiadó)	8.100 P
400.000 P után átlag 6% ¹ vigalmiadót számítva	400.000 P után átlag 1% ¹ kultúradót	24.000 „
400.000 P után átlag 1% ¹ Zenejogdíj fejében fizetett 1% — 4.000 P után 3% ¹ forgalmi, jöv. és ker. adó		4.000 „
Összesen:		500 „
Összesen:		36.000 P

Összegezve tehát egy magyarnyelvű filmnél a közszolgáltatásokat, azok a következők:

1. a gyártás után	16.300 P
2. kölcsönzőtől	4.275 „
3. moziktól	36.600 „
Összesen:	57.175 P

Ezt az összeget, mint a számításokból látható, csak azok után az adókötéles összegek után tüntettem fel, melyek egy-egy film elkészítésénél, forgalombahozatalánál és bemutatásánál könnyen kimutathatók voltak és nem számítottam hozzá azokat az összegeket, amelyek akár az adóztatás progresszivitásánál fogva, akár mint a társulati-adónál is, egy-egy filmre kiszámítva, nem nyújtottak volna reális összeget. Ezeket azonban nagy általánosságban hozzáadva

film után fizetnek külön általános kereseti-adót és jövedelmi-adót, hanem egész évi jövedelmük után, mely esetben az adóztatás progresszív lévén, természetesen az adóalapjuk nagyságának megfelelően fokozottabb adófizetésre kötelezettek. Számításaimban nem vettem fel a vagyon- és rokkantadót, a nyugtányegyletét, amelyek szintén egy évi kereset után elég jelentékeny összeget tesznek ki.

2. A kölcsönző által fizetett közszolgáltatások:

az előbb feltüntetett összes közszolgáltatásokhoz, teljes realitással állíthatjuk ismételten, hogy egy magyar nyelvű film elkészítésénél és bemutatásánál a közület kb. 60.000 pengő bevételhez jut.

Ezzel az állítással szemben azonban látszólag könnyen hozható fel az a vélemény, hogy amennyiben magyar filmeket nem mutatunk be, úgy azok helyett külföldi filmek kerülnek színre, melyeknél az államnak és a közületnek ugyanolyan bevételei vannak, mint a magyar filmnél, tehát az általunk említett 60.000 pengős kiesés legkönnyebben pótolható külföldi filmek bemutatásával.

Az az állítás, hogy ha magyar film nincs, úgy külföldi filmet játszanak a mozgóképszínházak helyettük, teljes mértékben megállja a helyét, mivel az általános tapasztalat szerint a mozgóképszínházak látogatása majdnem közsükséglet lett és ezt legjobban bizonyítják az elmúlt spanyol események, amikoris, mint hallottuk, Barcelonában a legnehezebb időkben, mikor egymást érték a repülő-támadások, talán a leglátogatottabbak voltak a mozik. Ha megvizsgáljuk azonban a külföldi filmek után fizetett közszolgáltatásokat, akkor azonnal bebizonyítva látjuk azt, hogy az ezek után fizetett közszolgáltatások összege messze alatta marad a magyar filmek állami jövedelmezőségénél.

Minden el nem készült magyar film helyett, az általános tapasztalat és statisztikai kimutatás alapján, minimálisan két külföldi filmet kell bemutatni. A külföldi filmek bemutatásakor a közület a következő bevételektől esik el:

1. a gyártás alatt befizetett összes közjárandóságoktól 16.240 P, 2. a kölcsönzőnél 2.133 P, (mert ha egy átlag magyar film forgalmát 130.000 pengőben számítjuk, akkor egy átlag külföldi film bevételét csak kb. 32.500 P-re becsülhetjük, vagyis 2 filmnél 65.000 P). 3. a mozgósínházaknál (ha a kölcsönzői forgalmat külföldi filmnél magyar film forgalmának felére vesszük, akkor itt is így kell számítanunk) 18.300. Összesen tehát 36.673 P.

A külföldi filmeket azonban csak valutával lehet megvásárolni, amely valutakifizetés természetesen nemzeti vagyon csökkenését jelenti. Egy külföldi film licenciája átiag 10–15.000 pengőre tehető, tehát két film után átlagosan 25.000 P, mely-

hez hozzáadva a 36.673 P bevételkiesést, végleges negatívumként 61.673 P jelentkezik. Ez alapon esz-közölve tehát számításunkat, ismét beigazoljuk a magyar film elmaradásával kapcsolatban mutatkozó kb. 60.000 pengős állami bevételkiesést. A külföldi filmek esetében azonban még tekintetbe kell vennünk, hogy a Magyar Nemzeti Bank a külföldi filmekért kifizetett nemes valutákat legtöbbször magas, néha 100% körüli exportprémiummal szerzi meg és így végeredményben a veszteség még fokozottabb lesz.

Fejtegetéseimmel és számításaimmal végeredményben arra akartam rámutatni, hogy a magyar filmgyártás támogatása tulajdonképpen fontos állami feladat és bizom abban, hogy szerény előadással sikerül esetleg hozzájárulnom ahhoz, hogy a magyar filmgyártás jelenlegi nehéz helyzetében az állam, a kulturális célok szolgálatán kívül, pusztán pénzügyi okokból is segítségére siet a magyar filmgyártásnak és ezzel megadja egy új, magyar, nemzeti filmgyártás kivirágzásának lehetőségeit.

Ágyrajáró forgatókönyv

Irta:

BARABÁS PÁL

Beszélni kell erről egyszer, — kényes kérdés —, s legkönnyebben az szólhat hozzá, aki legkevesebbé van érdekelve, mert meglehetősen távolról nézte mindazt, ami eddig a magyar filmgyártást jelentette.

A forgatókönyvről van szó. A film lelkéről. Arról a száz-százötven gépelt oldalról, amely eldönti a sikert, vagy a bukást, mielőtt még egy métert is leforgattak volna. Ezt az egész világon tudomásul vették már s a filmek elsőszámú sztárja mindenütt a forgatókönyvíró, utána a story kitalálója következik s csak mögöttük állnak a színészek. A filmnek s a színdarabnak ugyanis egyetlenegy közös tulajdonsága van: a legelcsépeltőbb s legegyszerűbb témából is lehet ragyogó filmet, vagy színdarabot írni, s a legnagyyszerűbb mesét is el lehet rontani. (Ez a könnyebb!)

Miután ezekben a napokban dől el a magyar filmgyártás élete-halála, semmi értelme az érzékenykedésnek s nem mondom: tisztelet a kivételnek. Csak azt mondom, hogy azok, aki eddig a magyar filmek sorsát kezükben tartották, többnyire úgy néztek a forgatókönyvre, mint valami kellemetlen s lehetőleg elhanyagolható kellékére a mesterségnek.

Ezt az állítást bizonyítani se kell. Mindenki tudja azokat a bűnügyi regénybe illő történeteket, amelyek egy-egy forgatókönyv körül lejátszódtak... amíg a könyv eljutott odáig, hogy annak volt a legkevesebb köze hozzá, akinek a nevét viselte. Nem egy film volt ilyen, nem is kettő... ez már majdnem rendszer volt.

Ezzel a rendszerrel jómagam két ízben találkoztam, egyszer, amikor egy több kézen átment könyv párbeszédeit kellett volna megmentenem, másodsor, amikor szintén egy sok vihart látott kész könyvet azzal adtak át nekem, hogy „csináljak vele valamit“.

Én kezdettől fogva ellenzéki állásponton voltam a filmgyártókkal szemben a forgatókönyv kérdésében, — ezt a két ajánlatot tehát visszautasítottam. Többször aztán nem is jöttek hozzám. Így történhetett, hogy Berlinben, az Ufánál úgy ülhettem le dolgozni, hogy saját hazámban egy mondatom se jutott el a film-szalagra. Természetes, hogy nem érezek semmi mellőzöttséget, — ezt egyszerűen csak mint az okot említem meg, amely miatt jogom van a kérdéshez hozzászólni.

Jól megírt forgatókönyvből készült film nem bukhat meg! Soha! Valahány magyar film nem váltotta be a gyártó reményeit, annak első oka mindig a gyenge forgatókönyv volt. S miért volt gyatra a forgatókönyv? Tessék, itt vannak a hibák, pontokba szedve:

1. Nem író írta a könyvet. — Ezt aztán leginkább a párbeszédek silylik meg, mert emberi hangú, okos, szívbe futó dialógust csak író tud írni. Mégpedig: csak színpadi író, — aki tisztában van minden hangsúly hatásával, tud feszültséget teremteni pusztán a párbeszédeivel.

2. Miután nem író írta a könyvet, az eredmény siralmas, annyira, hogy még a produkció is észreveszi. Akkor, — rendszerint a forgatás előtt egy héttel, — megindul a mentő-

akció. Gyorsan odaadják a könyvet *egy humoristának: írjon bele vicceket. Két napja van rá. Utána elkezdül a könyv valakihez, hogy találjon ki néhány fordulatot, mert a film üteme lassú. De siessen, egy napig dolgozhat csak. Egy nap múlva már a negyedik embernél van a könyv, „csinálj vele valamit“ alapon. Így született meg a magyar filmgyártásban az ágyrajáró forgatókönyv.*

3. Olyan regényt, vagy színdarabot, amelyet zseniális író írt, olyan emberrel nem lehet filmre átiratni, aki annak az írónak legfeljebb olvasója lehetne. *Oroszlánt és egeret nem lehet összepárosítani.*

4. Az egér persze olcsóbb, mint az oroszlán. (Több is van belőle.) Kevés pénzért dolgozik... de miután tudja, hogy keveset kap, felületes, hét vagy tíz nap alatt megírja a könyvet, azt a könyvet, amely becsületes író kezében egyenrangú egy színdarabbal, amelyen, ha a mese teljesen készen áll, legalább egy hónapig kell dolgozni, lelkiismeretesen, úgyszólván éjjel-nappal.

5. Minden műfajnak megvan a specialistája, — *bohózatot nem tud írni a drámaíró.* Ki az, aki szívére tett kézzel állítja, hogy eddig minden magyar forgatókönyvhöz a legalkalmasabb embert választották ki, akinek kisujjában van a milió s az emberek, akiről írt?

A magyar viszonyok különleges helyzetet teremtettek a forgatókönyvírás terén. A gazdag kiállítást, a legalább egy hónapig tartó műtermi munkát mind a forgatókönyvnek kell pótolni, ezer kis ötletével, fordulataival, emberj hangjával, avval hogy élő alakokat teremt a vászonra, papirosfigurák helyett. Ez akkor lehetséges, ha az arra alkalmas írónak legalább egy hónapja van a munkára... s az író ezt a munkát teljesen a forgatókönyvírásra fordítja. Az az író, aki tud filmszerűen gondolkodni, minden segítség nélkül, elsőízben is jobb forgatókönyvet ír, mint bárki, aki tudja a fotografálás technikáját, de nem író. Ezt állítom!

Még gondolatban is tiltakozom az ellen, hogy forgatókönyvet rendezők, asszisztensek, semmi írói multtal nem rendelkező úriemberek írjanak, azon az alapon, hogy „ők tudják a technikát“. A technikához nem értő író feltétlenül ír legalább néhány ragyogó jelenetet, az íráshoz nem értő tehnikus pedig csak közhelyeket ír! Már pedig: *a forgatókönyv éppoly becsületes írói munka, mint a regény, vagy a színdarab... tehát jó*

forgatókönyvet nem írhat az, akiről senki még csak fel sem tételezi, hogy egy jó darabot, vagy regényt tudna írni!

A forgatókönyvíró mindig szerzőtárs, Legalább annyit ad a filmhez, mint az, akinek a munkáját átdolgozza a vászon számára.

Különben: Hollywoodban, Neubabelsbergben és Londonban a forgatókönyvek már minden technikai utasítás nélkül készülnek, a film jelenetei vannak benne egymástán, — *a többi a rendező dolga.*

Ehhez persze az kell, hogy a rendező a forgatás előtt legalább egy hónappal kézhezkapja a forgatókönyvet, amelyen aztán az író ott változtat csak, ahol a rendező egy-két ötlete miatt változtatni kell.

Az új, most éledő magyar filmgyártás csak akkor produkálhat külön filmeket, mint az eddigiek, ha megszólaltatja az írókat, időt ad nekik, hogy dolgozhassanak s időt, bőven a rendezőnek, hogy jól készülhessen. Rossz forgatókönyvvel sem a rendező, sem a színészek nem tudnak mit kezdeni, — s természetszerűleg inkább rontanak, mint javítanak rajta. A jó könyv viszont kedvet ad, — s mindenki, még a diszítómunkás is segítsége lesz az írónak, hogy a munkája sikert arasson.

Erre már csak azért is szükség van, mert a jövőben nem szabad

rosszabb filmeket gyártani, mint az eddigiek! Csak jobbakat! Aki egy bizonyos nívón aluli filmet készít, azt nem szabad közelébe sem engedni többé a filmgyárakhoz! Mert az a változás, amelyen átesett az utolsó hónapokban a magyar filmgyártás, — ez a változás kötelezi azokat, akik a régi emberek és a régi rendszer helyét átvették, hogy jobb filmeket gyártsanak, mint eddig! Az őrségváltásnak ez az egyetlen igazolása!

Ha dilettánsok, Jupiter-lámpákba szédülök, összeköttetésekkel rendelkezők kerülnek felszínre... ebből olyan filmek születnek, mint az utóbbi hónapokban készült filmek közül egy, vagy kettő.

A jó forgatókönyvek en áll, vagy bukik a most éledő magyar filmgyártás. A jó forgatókönyv, amelyet író ír, tudja csak szolgálni nemzeti eszméinket, nem a dilettáns, aki álhazafiasságból vezércikkeket mondhat a szereplőivel! Író tudja csak kifejezni az igazságokat, író tud csak tanítani, embert nevelni úgy, hogy szavai termékeny talajba hulljanak! A „technikus“ egyetlen betűje nem tud sem meghatni, sem nevelni, — legfeljebb igen olcsó humorral megneveltetni az igénytelenebb nézőt!

Tehát: *soha többé ágyrajáró forgatókönyvet!*

Amerikai film — francia film

Irta:
KÁDÁR MIKLÓS

A hangosfilm bevezetése után az amerikai film úgyszólván versenytárs nélkül állott a világ filmpiacán. Ennek oka elsősorban az angol nyelvterület hatalmas volta. A kis államok közül a némafilm idejében virágzó filmgyártás volt, egymástán zártak be a filmgyárak, amikor pedig ismét megindult a nemzeti filmgyártás, Európában csak a szintén nagy nyelvterülettel rendelkező Németország gondolható arra, hogy az amerikai filmmel felvegye a versenyt. Az amerikai film hatalmas tökefölénnyel rendelkezett a többiekkel szemben, de ezeken az okokon kívül az amerikai film világhatalmi pozíciójához nem csekély mértékben hozzájárult vizuális, filmszerű kifejezésformája, mely a nyelvi nehézségek jórészt átidalta.

Néhány évvel ezelőtt azonban az amerikai filmnek erős versenytárs akadt. Az újult erővel meginduló francia filmgyártás friss utakat keresett. A külsőségektől elfordulva belső, lelki problémákra építette a filmet. Ezeket az új törekvéseket, művészi értékük miatt, az egész világon nagy tetszéssel fogadták és ma már ott tartunk, hogy a francia film erősen veszélyezteteti az amerikai filmnek nemrég még kétségbe sem vont világhegemóniáját, melyet az már csak számbeli túlsúlyával tart fenn.

Hasonlítsuk össze az amerikai és a francia filmet. A film, mint minden alkotóművészet, legtöbbször magán viseli alkotójának nemzeti bélyegét. Az amerikai film is az amerikai életfelfogást, az amerikai életet tükrözi vissza. Az életben

nincs megállás. Az amerikai élet rohanó tempója magyarázza az amerikai filmek gyorsütemű ritmusát, mely az amerikai film egyik jellemző sajátja. Sokszor az élet szakadatlan ritmusának kidomborítása az amerikai film egész témája, ezzel pótolja a hiányzó belső problémát is. Másodsorban jellemző az amerikai filmre a milió nagy szerepe. Míg az európai, de különösen a francia film — sokszor túlzottan is — a színész jut előtérbe és a milió teljesen alárendelt szerepet játszik, addig az amerikai filmen a milió az emberrel egyenrangú tényező. A milió és az ember viszonyát az amerikai film határozta meg kellőképpen. Minden tipikus amerikai filmalkotásban megnyilvánul az előbb említett jellemző tényezőkön kívül a vizuálitás. A vizuálitás talán az amerikai film legnagyobb értéke. A némafilm idejében a vizuális kifejezésforma természetes és magától értedődő követelménye volt a filmnek, míg a hang problémájának megoldása után a nagy irodalmi és színpadi multtal rendelkező Európa a nyelvet helyezte előtérbe. Az amerikai film azonban meg tudta őrizni ezt a sajátosságosan filmszerű kifejezésformát a hangosfilm uralomrajutása után is. Ez nagy érdeme az amerikai filmnek. Ezzel szemben áll az amerikai filmnek — európai szemmel nézve — nagy hibája: a morális problémák majdnem teljes hiánya. Ezért, ha az amerikai filmet vizsgálva általánosítani akarunk, azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az amerikai film filmszerű, de éppen az amerikai mentalitás és az amerikai életritmus következményeként hiányzik belőle a művészi francia filmekben megtalálható elmélyülő probléma. A francia filmnek az a nagy érdeme, hogy új szint, új témakört hozott felszínre akkor, mikor Európában éppen a filmművészet új útjait keresték és a kevésszámú próbálkozástól eltekintve, alacsony színvonalú operettfilmek kerültek ki a filmgyárakból. Nagy hibája azonban a francia filmnek, hogy nem eléggé filmszerű. Akár azért, mert még mindig nem lábalt ki teljesen a film hangosságávalása okozta nehézségekből, akár az európai irodalmi és színpadi hagyományok miatt, de még mindig nem tudja hiánytalanul megvalósítani a filmszerűség elsőrendű követelményét. Ez a tény magyarázza a francia és az amerikai film közönségikerét. A magasabb osztályhoz tar-

tozó, irodalmi műveltséggel rendelkező közönség előtt sikere van a francia filmnek, éppen, mert ez a közönség is irodalmi és színpadi, tehát nyelvi hagyományokon nevelkedett, szemben a kismozik közönségével, melynél a nyelvi szempont a vizuálitással szemben háttérbe szorult. A francia film a nyelvet helyezi előtérbe. Párbeszédei hosszadalmasak és általában az egész film színpadszerű. A francia film a milió rovására az embert, a színészt emeli ki. Szembeötlő ez például Sacha Guitry-nek *Szerelem gyöngyei* című filmjénél annyira, hogy az egyik

kritika annakidején ezt írta: „Sacha Guitry feltalálta a díszletnélküli filmet“. Ha ez kissé túlzás is, de mindenestre jellemző. Természetesen ezek a tulajdonságok nem általános érvényűek. Vannak mindkét részről művészi alkotások, melyek a fentemlített hibákat nélkülözik. Amerikai film is vet fel problémákat (*Fiúk városa, Mellékutca*). Francia film is lehet filmszerű (*Táncrend*).

Remélhetőleg az amerikai és a francia film versengésének a filmművészet érzi hasznát és mind nagyobb számban láthatjuk majd az egyre tökéletesedő filmalkotásokat.

Az OMME közgyűlése

A szakma s a bel- és külpolitikai események következtében másfél év után, csak most került abba a helyzetbe az *Országos Magyar Mozgóképipari Egyesület*, hogy megtartotta XXVIII. évi rendes közgyűlését. Jún. 29-én, csütörtökön d. e. zajlott le az OMME érdeklődéssel várt közgyűlése az egyesület Csokonay-utcai helyiségében. A tagok meglepően nagy számban — harmincnyolc jelentek meg és így határozatképesé tették a közgyűlést, amelynek tárgysorozatában első pontként Pogány Frigyes dr. h. államtitkár, az egyesület elnökének megnyitója szerepelt.

Pogány Frigyes dr. elnök először is megállapította, hogy a közgyűlést az egyesület alapszabályszerűen meghirdette, majd konstataálta a határozatképeséget. Üdvözölte a szép számmal megjelent régieket és újakat egyaránt. Külön köszöntötte Oberländer Károlyt, a legrégebbi tagot, a filmkölcsonzók doyenjét, aki 28 év óta minden közgyűlésen megjelent.

Az elnök felszólítására a tagok felállással rótták le kegyeletüket a folyó év elején elhunyt Horváth Elek h. államtitkár, a filmcenzura hosszú éveken át volt elnökének emléke iránt, aki áldozatos munkájával maradandó eredményekkel emelte a magyar filmszakma színvonalát.

Elnöki megnyitójában ezután Pogány Frigyes dr. ismertette az egész világon fellángoló nacionalizmus eszméinek szükségességét, amelyek természetes következményeként jelentkeztek az áldatlan békeszerződésekkel gúzsbakötött országokban, így nálunk is. Az idők szavát megérezték az egyesület tagjai is, ha nem

mindjárt az események elején is. A maga részéről évekkal ezelőtt ösztönözte a tagokat, hogy igyekezzenek keresztény tőkét beolvasztani a filmkölcsonzói szakmába. Sajnos, ez a tőke csak a biztos üzletnek látszó moziszakmában jelentkezett, a kétséges rentabilitású filmkölcsonzésben azonban nem kívánt kockázatot vállalni.

Szözl továbbá a Filmkamaráról is, amely nem olyan formában született meg, ahogy azt az egész szakma várta. Színészekkel együtt nem lehet a Filmkamarát elképzelni, mely csupán művészi és szociális célok elérésére alakult, de egyébre nem. Joggal tette, amikor beleavatkozott a Kamara és az OMME harcába. Hiszen a Kamara ma már maga is szeretne átalakulni. És ez rövidesen meg is fog történni. Addig, amíg a Kamarában nem foglal helyet az egész szakma, az OMME-ra szükség van. Nézete szerint a Kamarának az OMME tagjaival szemben ma még nincs jogköre. De eljöhet az idő, amikor lesz és amikor az OMME feleslegessé válik. Ez idő szerint még az OMME működése ellen nem merülhet fel kifogás. Nem kíván harcot folytatni a Kamarával szemben, tiszteli annak célkitűzéseit, az OMME-ra azonban még szükség van és ezért vállal minden ódiomot.

Pogány Frigyes dr. elnök nagy tapssal fogadott megnyitó beszéde után Erdélyi István dr. titkári jelentése következett, melyet érdekes és a szakma minden ágára kiterjedő és megvilágítani törekvő részleteire való tekintettel teljes terjedelmében közöljük az alábbiakban:

Igen tisztelt Közgyűlés!

Több, mint másfél év telt el a legutóbbi, 1937. novemberében megtartott évi rendes közgyűlésünk óta. De amilyen példa nélküli 28 év óta fennálló egyesületünk életében az évenkénti rendes közgyűlésünk elhalasztása, oly

rendkívüli történelmi események zajlottak le ez idő alatt. Ezek az események okozták legnagyobb-részt a közgyűlés elhalasztását is.

Magyar szempontból a legnagyobb horderejű és egyben

legörvendetesebb esemény az ősi Felvidék magyar többségű területei nagy részének és a hűséges Kárpátjának az anyaországához való visszatérése, továbbá a cseh-szláv állam felbomlása és a Magyarország megcsonkításának állandósítására alakult rosszlemkű Kiszánt szövétség megszűnése.

Ezekben a történelmi eseményekben az igazság hajnalhasadását látjuk és hitünk szerint annak az ezer év óta fennállott helyzetnek helyreállítását jelenti ez, amelyet mi „a magyarság vezetőszerepe a Kárpát-medencében” névvel jelölünk.

Ezek után bízunk abban, hogy a többi jogtalanul elszakadt területeink visszatérése és így a történelmi igazság győzelme csak igen rövid idő kérdése.

Amikor a visszacsatolt ősi területek mozgósínházi üzemait, mint kedves új üzletfeleinket ezúton is szeretettel üdvözlöm, egyben jelentem az igen tisztelt közgyűlésnek, hogy

a visszacsatolt területen mintegy 58 mozgósínházi üzem működik, ami hazai mozgósínházi állományunkban 11%-os emelkedést, a kölcsönző vállalatoknak pedig ca 5—7 százalékos forgalomemelkedést jelent.

Az ország külpolitikai helyzetének gyökeres megváltozásával párhuzamosan jelentős belpolitikai változások keresztülvitelét határozta el a törvényhozás. Ezeknek a változásoknak, melyek nemcsak a politikai, de nagyrészt a gazdasági életre is kiterjednek, szakmánkat többféle szempontból is a legnagyobb mértékben érintik.

A változásokkal kapcsolatban előállt átmeneti helyzet bizonytalansága okozta, hogy az 1938. évi rendes közgyűlésünk elhalasztását két ízben is kénytelenek voltunk kérni felettes hatóságunktól.

A szakmánkat érintő több jelentős kérdés tisztázódása után azonban elnökségünk elérkezettnek látta az időt a közgyűlés megtartására.

A rendkívüli eseményű másfél éves közgyűlési időszak valamennyi minket érdeklő eseményei közül engedje meg az igen tisztelt közgyűlés, hogy előbb a kisebb jelentőségűeket ismeressem, a lényegesebbekről pedig külön foglalkozzam.

1937. novemberében volt a legutóbbi közgyűlésünk.

Ugyanazon év decemberében a belügyminisztériumban ankéton vettünk részt, melyen

a közös műsorkötés rendszere ellen élénk tiltakozást jelentettük be,

e tárgyban a következő hónap 1938. I. 25-én kiadott a 111.000/938. B. M. sz. rendelet, mely műsorellátási megállapodások érvényességét belügyminiszteri jóváhagyáshoz kötötte.

Sajnos, a rendelet végrehajtása során nem váltotta be a hozzáfűzött reményeinket, mert nem csökkentette a műsorkötő egykezek hatalmát.

Ugyancsak 1938. januárban ankéton vett részt elnökségünk a kereskedelmi minisztériumban Kőszeghy Iván miniszteri tanácsos úrnál, ahol

a filmbehozatal vámelőjegyzési eljárásának könnyítéséről folytatunk eredményes tárgyalásokat.

Ugyanabban a hónapban, január 12-é a Magyar Filmgyártók egyesületünk kívánására a M. M. O. E., O. M. M. E. és M. F. E. közös elnökségi értekezletet tartott, melynek eredményeképpen

három tiltakozó táviratot küldtünk a belügy-, ipar- és kereskedelemügyi minisztériumhoz, melyekben a fenyegető gyártó egykező, kölcsönzői egykező és mozi egykező tervek ellen tiltakoztunk.

A következő hónapban mozgalom indult az O. M. M. E., M. M. O. E., a M. F. T. O. E. között létesítendő

filmkaszinó

közös helyiségei iránt. A hosszadalmas tárgyalások közben bekövetkezett nagyjelentőségű események, így a Filmkamara felállításának terve miatt, ezek a tárgyalások elmaradtak.

Az ezt követő, tehát 1938. áprilistól máig eltelt idő szakmai eseményei a legszorosabban összefüggnek az első és második u. n. zsidótörvénnyel s a Filmkamarával, így ezekről külön fogok jelentésemben megemlékezni.

Itt még el kell mondanom, hogy

a magyar filmgyártók érdekeit mélyen sértő intézkedések történtek a cenzúrajegyekkel kapcsolatban.

Míg ugyanis egyrésztől az 1937. évi októberi 121.000/1937. B. M. sz. rendelet az eddigi 8 jegy helyett 3 jegyre szálította le a gyártók igényeit, addig egy 1938. augusztus havában megjelent rendelet utasítja a filmcenzúrát, hogy 50 drb. cenzúrajegyet szolgáltatson ki a Filmipari Alapnak. Ily módon

a magyar film életképességéhez okvetlenül szükséges jutalmak nagy részét elvették a gyártóktól és odaadták a Filmipari Alapnak.

A rendelkezések következményei máris mutatkoznak, egyrészt a gyártás stagnálásában, másrészt abban, hogy a cenzúrajegyekben hiány mutatkozik a piacon.

Sürgősen szükséges tehát egy újabb rendelkezéssel szabályozni a kérdést és pedig a magyar filmgyártás visszaesésével számolva oly módon, hogy egy-egy magyar film után 5 drb. cenzúrajegyet adjanak és magyar film után cenzúrajegyet ne kelljen beszolgáltatni.

Nagy érdekességű eseményei szakmánknak a belügyminisztériumnak a keskenyfilmes mozik felállításával kapcsolatos intézkedései, illetőleg az ilyen keskenyfilmeknek a megalakítása.

Bár ezeknek a moziknak a létesítése bizonyos mértékig megláttja a tagjaink üzletkörébe eső normál mozipark további fejlődését, mégis jóleső örömmel üdvözljük a keskenyfilmes mozikkal kapcsolatos intézkedéseket, egyrészt, mert

ezek a mozik is kiterjeszteni hivatottak a magyar kultúrát, másrészt, mert ezeknek a moziknak az állami felkarolásában a filmek, mint jelentős kultúr és nemzetnevelő tényezőnek újabb hivatalos elismerését látjuk.

Kisebb jelentőségű, de

hibás intézkedésnek tekintjük az 54518/1939. B. M. sz. rendeletet, mely a filmek fő- és alcímének felcserélését tiltja el.

Köztudomású dolog, hogy a filmcím bizonyos mértékig azt a célt szolgálja, hogy a közönség érdeklődését a film-darabra irányítsa, ebből a szempontból egészen más igényei vannak a premiermoziknak és a kis falusi mozik közönségének. Ehhez képest a filmkölcsönzők gyakran a két különböző izlésű közönségre szabják a fő- és alcímet.

Az újabb rendelkezés elsősorban a kisebb mozikat fogja károsan érinteni.

Újabb terheket jelent a mozgósínházak részére a kormány múlt hónapban megjelent rendelete, amely kötelezően előírja, hogy műsorukban

kísérő filmeket is bemutató mozgósínházak kísérőműsoraiknak legalább 30%-át Magyarországon, magyar nyelven gyártott ismeretterjesztő filmből tartoznak beszerezni.

Ez a rendelkezés, figyelemmel a csak Magyarország részére készülő kultúrfilmek előállításának rendkívül magas költségeire és a ma még rendelkezésre álló rövid magyar kultúrfilmek csekély számára,

igen nehéz feladat elé állítja a mozgósínházakat. Nagy feladat lesz a kultúrfilmeket a rendeletben előírt %-os arányszámban beszerezni és egészen bizonyos, hogy ez az intézkedés a mozgósínházak műsorainak megdrágítását fogja eredményezni.

Célszerűbbnek látszott volna, hogy a kormány a magyar kultúrfilmek kötelezővételét fokozatosan léptette volna életbe és pedig oly módon, hogy a most következő szezonra legfeljebb 15% és a következő szezonban 25—30%-os arányt állapított volna meg.

Külön kívánom tárgyalni jelentésem kapcsán az 1938. évi XV. és az 1939. évi IV. tc.-nek, vagyis

az első és második zsidótörvénynek eddig tapasztalható szakmai kihatásait.

Az első zsidótörvény rendelkezései szerint a filmkölcsonzói alkalmazottak csak annyiban estek bizonyos korlátozás alá, amennyiben az illető vállalat 10, vagy ennél több értelmiségi alkalmazottat foglalkoztatott. Ennélfogva tagjaink közül mindössze néhány külföldi filmvállalat alkalmazottait érintette a törvény rendelkezése. Sokkal

súlyosabb helyzetet teremtett az 1939. évi IV. tc., amely a kisebb vállalatokra nézve is (megállapított határidőkkel) előírja az értelmiségi alkalmazottak tekintetében a számarány alkalmazását.

Ezek az újabb rendelkezések igen sok vállalatot kényszerítettek arra, hogy alkalmazottainak egy részét aránylag rövid határidőkön belül kicserélje.

Tagjaink, akiket az említett törvények rendelkezései igen súlyosan érintenek, a legnagyobb igyekezettel tesznek eleget a rendelkezéseknek és bízunk abban, hogy a kormány intézkedései a vállalatok életében súlyosabb zökkenőt nem fognak okozni.

Sokkal súlyosabban érinti azonban szakmánkat az a körülmény, hogy

a második zsidótörvény egyes rendelkezései szakmai bizonytalanságot teremtettek, amennyiben felhatalmazták a belügyminisztert arra, hogy bármely mozgóképüzem engedélyt bármikor revízió alá vehesse, az említett törvény alkalmazása szempontjából.

Tekintettel arra, hogy a törvény végrehajtása a dolog természeténél fogva hosszabb időt vesz igénybe, ennélfogva szükségképpen előállott az az aggályos helyzet, hogy a mozgósztinai üzemek jórésze fölött az engedélymegvonás veszedelme lebeg és a kérdéses mozgósztinázak üzemüket csak máról-holnapra tudják vezetni, tartózkodnak a szükségesnek mutakozó investícióktól és mindenképen visszahúzódnak az előzetes filmkötésektől. Ezzel természetesen megbénítják úgy a filmkölcsonzói szakma működését, mint pedig a hazai filmgyártás újbóli megindítását.

Okvetlenül szükségesnek látszik, hogy a belügyminiszterium az engedélyrevízió haladéktalan keresztülvitelével a szakmai bizonytalanságot szüntesse meg, mert ellenkező esetben úgy a filmkölcsonzó, mint a hazai filmgyártó ipar elkerülhetetlenül végromlásba jut.

Különös helyzetet teremtettek az első zsidótörvény végrehajtási utasításának, valamint az ennek alapján kiadott 1938. augusztusában 6090/1938. M. E. sz. alatt megjelent és a Színművészeti és Filmművészeti Kamara felállításáról szóló kormányrendelet intézkedései, amelyek előírták, hogy

a filmkölcsonzó- és filmgyártóvállalatok igazgatói, illetőleg ügyvezetői művészi ügyvezetőknek tekintendők és mint ilyenek csakis az esetben működhetnek eddigi hatáskörükben, ha megszerezték a Kamara ügyvezetői szaksoportjában a kamarai tagságot.

E rendelkezés végrehajtása kapcsán a ténylegesen működő filmkölcsonzóvállataink jó részének eddigi igazgatóját, illetve ügyvezetőjét sem a kamarai előkészítő bizottság, sem pedig az azóta megalakult kamarai választmány nem vette fel, illetve mai napig sem döntött a felvételi kérelemről, aminek következtében

több jelentékeny kölcsonzóvállalatunk áll a „lenni vagy nem lenni” súlyos problémája előtt.

A második zsidótörvény az előző törvény rendelkezéseit oda szigorította, hogy ezentúl

a törvény értelmében zsidónak tekintendő személy nem lehet filmgyártó- vagy filmkölcsonzóvállalat igazgatója, művészeti ügyvezetője, művészeti ügykezelője vagy olyan alkalmazottja, aki az illető vállalat működésére irányító befolyást gyakorol.

E második törvény végrehajtási utasítása, amelytől még remélni lehet a szerzett jogoknak, vagy legalább is a kamarai tagsággal szerzett jogoknak elismerését, még nem látott napvilágot, azonban kétségtelen, hogy

az újabb szigorítás a korábban is megoldhatatlannak látszó helyzetet teljesen kilátástalanná tette.

Köztudott dolog, hogy egy filmkölcsonzóvállalat tényleges vezetése, irányítása, a rátermettségen kívül jelentékeny gyakorlatot, nagy szakmai tapasztalatot, s a nemzetközi filmpiacnak és a vevőkörnek abszolút ismeretét kívánja, még normális szakmai viszonyok mellett is. Kétszeresen áll ez a mai viszonyokra, amikor

a szakma a film-túlkínálat és a mősorkötési összeállítások következtében két kő között morzsolódik.

Kétségtelen az is, hogy a törvény által kívánatosnak minősített keresztény elemek szakmánkat iránt, de különösen a filmkereskedő és filmkölcsonzó foglalkozások iránt egészen a legutóbbi időkig vajmi kevés érdeklődést tanúsítottak, aminek következtében természetesen

nem áll rendelkezésre elegendő számban megfelelő rátermettséggel, gyakorlattal, illetőleg tapasztalattal rendelkező keresztény vállalatok igazgató és vezető tisztviselő.

E helyen kötelességemnek tartom külön figyelmeztetni tagjainkat arra a veszedelmes helyzetre, amelybe azáltal juthatnak, ha a törvényben előírt címen alkalmazott keresztény munkások nem a számukra kijelölt irányító vezető-munkakört látják el. Ez esetben u. i.

„Strohmann” alkalmazása miatt, úgy a vállalat, mint az alkalmazott a legsúlyosabb megtorlásnak teszi ki magát.

De ugyanúgy fel kell hívnom az illetékesek figyelmét a törvény rendelkezéseinek ez idő szerinti végrehajthatatlanságára. Közérdekből kívánatosnak látszik, hogy

legalább még ez év végéig türelmi időt adjanak az említett körökben alkalmazottak számára, hogy ezáltal időt nyerjen a szakma a most

már tömegesen jelentkező keresztény munkásoknak a megfelelő kiképzésére.

Az elmúlt év nagyjelentőségű eseménye filmszakmai szempontból a Színművészeti és Filmművészeti Kamarának megalakulása.

Egyesületünk hosszú évekkel ezelőtt kívánatosnak tartotta a Filmkamara felállítását, melyet oly módon képzeltünk el, hogy a Kamarában lesznek tömörítve a film előállításával, forgalombahozatalával és bemutatásával foglalkozó érdekeltségek, nevezetesen a filmgyártók, filmkölcsonzók és a mozgósztinázatház tulajdonosok.

Amikor a belügyminiszter úr mult év augusztusában a Színművészeti és Filmművészeti Kamara felállítására készült rendelettervezetét észrevételezés végett egyesületünknek megküldte, volt alkalomunk fenti álláspontunkat kifejteni, amely mellett nem hallgattuk el azt a véleményünket sem, hogy

a Színművészeti és Filmművészeti Kamara a tervezet szerinti célkitűzései és összetétele mellett az egyesületünk védelme alatt álló filmkölcsonzóvállalatok számára eredményes munkát nem fejthet ki.

Ennek ellenére a mult év augusztus 28-án megjelent filmkamara-rendelet, az előadói tervzetesen csak lényegtelen változtatásokat eszközölt és míg egy részről továbbra is fenntartotta a Kamara művészeti jellegét, addig más részről változatlanul kívánta a filmkölcsonzóval foglalkozó vállalatok ügyvezetőinek és művészi ügykezelőinek (dramaturgok) kamarai tagságát. Ismeretes tagjaink előtt egyesületünk vezetőségének az a többször kifejtett álláspontja, amely szerint

a jelenlegi Színművészeti és Filmművészeti Kamarát alapszabályainál és összetételénél fogva alkalmatlannak tartja arra, hogy a filmkölcsonzók gazdasági érdekeit képviselje.

Tudjuk, hogy speciális filmkölcsonzó gazdasági érdekeink mennyi szerteágazó irányban terjeszkednek ki és milyen körülméktől, gondos és szakszerű képviselőre szorulnak. Tisztában vannak t. i. tagjaink azzal is, hogy ezek az érdekek a Színművészeti és Filmművészeti Kamarába tömörített filmszínészek, statiszták, rendezők és a gyártásnál foglalkoztatott egyéb alkalmazottak részére teljesen közömbösek, vagy éppen érdekeikkel ellentétesek. Éppen ezért

elképzeltetlen, hogy a Kamara, amelynek választmányában filmkölcsonzó szakmánk mindössze két taggal, a többi — gyakran ellentétes érdekű — szakmai ágak pedig 14 taggal vannak képviselve, alkalmas legyen arra, hogy a mi kölcsonzó gazdasági érdekeinket védje.

Ennek ellenére készséggel hajlandók vagyunk alávetni magunkat a Kamarának minden olyan kérdésben, melyben a Kamara alapszabályszerűen illetékes. De

vissza kell utasítanunk minden olyan kamarai törekvést, mely a Kamarai alapszabályszerű hatáskörének túllépésével, vagy tág értelmezésével egyesületünk jogait és hatáskörét kívánja csorbítani.

Amint ezt már többször leszögeztük, e helyről ismételt hangsúlyozom, hogy mindazon kérdésekben, amelyeket a vonatkozó rendelet a Színművészeti és Filmművészeti Kamara hatáskörébe utal, mint amilyenek a film művészeti és kulturális kérdései, vagy az alkalmazottak szociális védelme stb., a legnagyobb készséggel hajlandó egyesületünk a Kamarával együttműködni.

Reméljük és közérdekből kívánatosnak tartjuk, hogy

a kormány újabb intézkedéssel állítsa fel a színművészettől független önálló Filmkamarát és abba a filmszakma három fontos ágának: a gyártásnak, kölcsönzésnek és a mozgószínházaknak érdekképviselőit megfelelő és célszerű autonómiával vonja be.

Meggyőződésünk, hogy az ilyen Filmkamara csorbítatlan hatáskörrel és eredményesen tudná szolgálni a magyar filmgyártás és a hazai film és mozi-szakma fontos ügyeit.

Külön megemlítsérem méltó fontos intézkedése a kormányának a folyó év januárjában megjelent kormányrendelet, mely az Országos Nemzeti Filmbizottság felállításáról intézkedik. Ez a bizottság a belügyminisztérium, iparügyi minisztérium, kultuszminisztérium és a miniszterelnökség kiküldötteiből áll, elnökét a miniszterelnök nevezi ki és teljes hatáskörrel intézkedik mindazon kérdésekben, melyek a magyar filmgyártásban a filmszakmát érintik.

Sajnáljuk, hogy az O. N. F. B. megalakításakor a szakma reprezentánsait kifejejtették,

azonban így is nagy várakozással tekintünk a megalakult új szerv működésére és hisszük, hogy a szakmai érdekeltségek meghallgatása után megfelelő hozzáértéssel és a bizottság igen tisztelt tagjaitól már megszokott jóindulattal fogja elvégezni nagy feladatait.

Engedjék meg, hogy jelentésem kapcsán röviden vázoljam tagjaink általános helyzetét. Ha már az előző évi közgyűlésen elődöm a szakma helyzetét súlyosnak jellemezte, úgy

a mai helyzetet nyugodtan nevezhetem aggasztónak is.

A filmkölcsönzők sorsa a legszorosabban összefügg egyrészt a hazai filmgyártás sorsával, másrészt a mozgószínházak frontján tapasztalható bizonytalanság mennyire megnehezíti tagjaink működését: ehelyütt viszont arra a körülményre kívánok rámutatni, hogy

hazai filmkölcsönzővállalataink részére existenciális kérdés a magyar filmgyártás sorsa.

Ez a gyártás pedig ezidőszerint jóformán teljesen szünetel, holott más esztendőben ilyenkor a filmgyártó stúdiókban lázas munka szokott folyni és tavaly ilyenkor pl. 15 teljesen kész, illetőleg már forgatás alatt álló magyar film várta az új évadot. Ezzel szemben ma mindössze négy olyan magyar film-

ről tudunk, amely részben elkészült, részben elkészítés alatt áll és még nem került bemutatásra.

A magyar filmgyártás leállásának okai között természetesen elsősorban ismét a szakmai bizonytalanságot kell megemlíteni, melyet részben a második zsidótörvény végrehajtási utasításának késlekedése, részben a küszöbön álló mo-zirevizió okoz.

Ezen felül azonban igen sok olyan ok is szerepel, amely a tárgyilagosan gondolkodó előtt valósággal érthetetlen. Érthetetlen többek között, hogy akkor,

amikor a megnövekedett fogyasztó piac és a kétségtelenül kisebb filmkínálat a magyar film bevételeinek jelentékeny emelkedését igéri, ugyanakkor a magyar filmgyártás eddigi hiteleit részben beszüntetik, részben szűkítik. Érthetetlen továbbá, hogy a magyar kormány, amelynek előbb említett intézkedései nagyrészt okai a filmgyártás leállásának, miért nem keres módot arra, hogy a filmgyártáson segítsen?

Hiszen jól tudjuk, hogy hozzáértő gyártó és gyártási alkalmazottak ma is megfelelően állnak rendelkezésre és az államnak egészen csekély áldozattal módjában lenne ezeket a gyártókat hozzásegíteni a magyar filmgyártás újbóli megindításához. Teljesen logikátlan, hogy a magyar filmet akkor hagyják tönkremenni, amikor arra a legnagyobb szükség lenne. Tisztában kell mindenkinek lennie azzal, hogy

a magyarul beszélő hangosfilm a magyar nemzeti gondolat, a magyar kultúra terjesztése tekintetében az iskolával és a rádióval együtt a legjelentékenyebb és a legértékesebb tényező, és ennek az erősítése kétszeres fontosságot nyert a területviacsatolások által, valamint a nemzetiségi kérdések nagy aktualitása következtében.

Szinte hihetetlen lenne, ha a kormány ugyanakkor, amikor az Operaházra és a Nemzeti Színházra évenként többmillió pengő áldoz, ugyanakkor a ma sokszorosan fontos magyar filmgyártás támogatására néhány százezer pengő sem tudna folyósítani.

Súlyos problémája kölcsönzővállalatainknak

a külföldi filmekben mutatkozó túlkínálat kérdése.

Ez a kérdés a kétszláger-rendszer hatósági beszüntetése óta állandó problémája szakmánknak, melyen sokáig azaz kívántak segíteni, hogy a korábbi kétszláger-rendszer újbóli visszaállítását követelték. Az azóta eltelt események arról győzték meg valamennyiünket, hogy a duplaszlágeres műsorok visszaállításának követelése nem helyes, mert a mai rendszer a mozgószínházak és a nagyközönség szempontjából teljes mértékben bevált. Éppen ezért

az ártelőrészekre vezető filmtúlkínálatot más módon kell a legsűrűsebben megszüntetni

és ezáltal lehetővé tenni, hogy filmjeinket kölcsönzővállalataink jobban tudják kihasználni.

Tekintettel arra, hogy tagjaink a filmbehozatal redukálására egymás között — a dolog természeténél fogva — nem fognak tudni megegyezni,

szükségesnek látszik, hogy a kormány, részben a magyar film védelme, részben pedig nemzetgazdasági szempontból, a filmbehozatal korlátozása tekintetében intézkedéseket tegyen.

Különösen vonatkozik ez azoknak a külföldi vállalatoknak a filmbehozatalára, amelyek Budapesten fiókokat tartanak fenn és míg valósággal ontják piacra a külföldi filmjeiket,

ők maguk a magyar filmgyártásban vállalkozó szerepet nem töltenek be.

A fentvázolt filmtúlkínálat idején kétszeresen sérti tagjaink érdekeit az a körülmény, hogy

a belügyminisztérium a mozgószínházi engedélyek kiadása tekintetében a túlságos óvatosság álláspontjára helyezkedik és így a legtöbb helyen a mozgószínházak között egyáltalán nem alakulhat ki konkurrencia.

Helytelen, hogy az ország jónéhány vidéki városában, ott, ahol régebben két és három mozgószínház működött a belügyminiszter jóváhagyásával, még a mai közismerten jó mozikonjunktúrában is szünetelési engedélyt kapjanak az engedélyesek és így az illető városokban két és három mozgószínház helyett csak egyetlen mozgószínház működjön. Ez a mozgószínház az így szerzett monopólium ellenében szívesen kártalanítja a szünetelő mozik engedélyesét, de ki kártalanítja az elszenvetett veszteségeikért a magyar filmgyártókat és az illető város moziközönségét? A fentiek szerinti aránytalanság különösen ma tűnik szembe, amikor a vizsacsatolt Kassán pl. 5 működő mozgószínházat találtunk, míg ugyanakkor a jóval nagyobb Szegeden, Pécsen és Miskolcon csak 3-3, Debrecenben csak 4, a több mint 40.000 lakosú Szombathelyen pedig egyetlen mozgószínházi üzem működik.

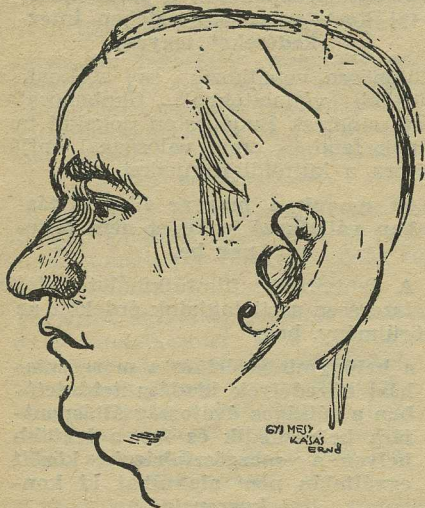
Súlyos kárára van az egész szakmának a kétségtelenül meglévő mozgószínházi vállalkozói kedvnek ilyen gúzsbakötése.

Összefoglalva a fentieket, a hazai filmkölcsönzővállalatok és a magyar filmgyártás megmentése érdekében kívánjuk a következőket:

1. a magyar filmgyártás normális hittel való ellátását;
2. a nemzeti vagy kulturális szempontból értékes magyar filmeknek állami szubvencionálását;
3. a magyar filmek után kiadandó cenzúrajegyek számának felemelését;
4. újból helyet kívánunk kapni a szakma filléreiből felállított és fenntartott Filmipari Alap kezelésében;
5. kívánjuk a mozgószínházi üzemegek kiadásának szabadabbá tételét;
6. kívánjuk a külföldi filmek behozatalának korlátozását;
7. intézményes biztosítását kívánjuk annak, hogy a mozgószínházi engedélyeket a kormány nem engedi

Premier Plan

ERDÉLYI ISTVÁN dr.

Fiatalkora ellenére olyan nagy múlt van mögötte, amilyennel sokkal idősebb kortársai közül is csak kevesen dicsekedhetnek. Nem esoda. Hiszen rövidnadrágban és ötödik gimnáziumba járt még, amikor édesatyja pestszentlőrinci mozijában a reklámfőnöki tisztséget töltötte be. Érettségi előtt pedig ugyanennek a mozinak műsorkötőjévé és vezetőjévé avaszták. A mozirevizió idején már úgynevezett öreg mozinak számított. Egy sereg pestkörnyéki mozi felvirágoztatása fűződik a nevéhez. A változatosság gyönyörködtet elve alapján a mozi után filmet csinált. Először csak utószinkronizált egy vallásos tárgyú francia filmet, az emlékezetes sikerű „Ne sírj édesanyám!” címűt. Ettől kezdve a film már jobban érdekelte, mint a mozi. Megesimálta a „Tomy, a megfagyott gyermek” és „300.000 pengő az utcán” című magyar filmeket és közben számos külföldi filmet is hozott forgalomba. Ebben az évben az egyik legszebb sikerű magyar filmet, a „Szervusz Péter!” címűt produkálta. Amellett a kölesönzők egyesületének ügyvezető titkára s az újabb szakmai akciók agytrösztjének egyik jelentős, de esősndes tagja. Majd elefejtettük! Közben, valahol e sorok elején jogi doktorátust is szerzett. Ő a szakma fogadott prókátora. Azonkívül teniszbajnok.

mammutvállalatok vagy trösztök kezébe jutni;

8. rendelkezést kívánunk arra nézve, hogy a premiermozsószínházaknál 3, egyéb mozsószínházaknál 2-nél több színház ne állhasson össze közös műsorkötésre;
9. kívánatosnak tartjuk ezenkívül, hogy a szakma összes ügyeinek egységes intézésére önálló Filmkamara létesítkessék a meglévő érdekképviseletek bekapcsolásával.

Jelentésem befejezésekor nem mulaszthatom el, hogy

hálás köszönetet mondjak az Elnökség és a választmány i. t. tagjainak,

akik komoly, értékes és odaadó munkásságukkal, illetve segítségükkel lehetővé tették, hogy egyesületünk működésének a zavartalanságát és egyesületünk tagjainak a védelmét a nehéz viszonyok mellett is eredményesen tudtuk szolgálni. De

különösen hálás köszönetet mondok dr. Pogány Frigyes öméltóságának egyesületünk köztiszteletben és közszeretben álló elnökének,

aki nemcsak, hogy a tapasztalt és komoly férfiú bölcsességével vezette egyesületünket, hanem a legnagyobb készséggel áll rendelkezésünkre mindanyiszor, amikor akár egyesületi közügyekben, akár egyes tagjaink jogos érdekeinek védelmében kellett az illetékes bármily magas hatóságoknál is eljárni. Az ő mindenütt elismert kiváló személye az a szilárd pont, amelyik nemcsak diszt ad egyesületünknek, hanem a legnagyobb összefogó erőt is jelentti közöttünk.

Köszönettel emlékezem meg a titkári iroda személyzetének működéséről,

amely iroda pontos és lelkiismeretes munkával és nagy igyekezettel váltotta valóra a vezetőség elképzeléseit és mindenkor készséggel állt rendelkezésére tagjainknak.

Tisztelettel kérem az igen tisztelt közgyűlést, hogy a pénztári jelentés és a számvizsgáló bizottság jelentésének meghallgatása után a lelépő tisztikarnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Nagy tetszéssel honorálta a közgyűlés Erdélyi István dr., az OMME ügybuzgó titkárának valóban érdekes jelentését, amely általánosságban és részleteiben is őszintén rámutatott a magyar film- és moziszakma bajaira és az orvoslások módozataira is.

A pénztári jelentés, a számvizsgáló jelentése, a felmentvény megadása után sor került a teljes tisztikar, a választmány, a járulékmegállapító, a számvizsgáló és fegyelmi bizottság, valamint a Geiger-Richard-alap tagjainak választására.

A választáson 53 szavazat adatott le s az egyes tisztségekre a következők választattak meg:

Tisztikar:

- Elnök: Pogány Frigyes dr.
Társelnök: Nagy Sándor dr.
Ügyvezető elnök: Siegler Frigyes
Titkár: Erdélyi István dr.
Pénztáros: Czaupper Miklós.
Ellenőr: Pless Ferenc
Ügyészek: Beleznai László dr.,
oroszi Marton György.

Választmány:

- Castiglione Henrik,
Güttler Antal,
Hamza Dezső Ákos,
Horovitz Richárd,
Palugyay Miklós dr.,
Szentpály István dr.,
Tamási József,
Teichmann Ernő.

Póttagok:

- Kovács Emil,
Kovács Gusztáv,
Szemerjay Dénes.

Geiger Richard-alap:

- Czaupper Miklós, Kovács Gusztáv.

Fegyelmi bizottság:

- Elnök: Pogány Frigyes dr.,
Tagok: Kovács Emil, Palugyay Miklós dr., Siegler Frigyes, Szentpály István dr.

Járulékmegállapító bizottság:

- Hamza Dezső Ákos, Pless Ferenc.

Számvizsgáló bizottság:

- Knoll József, Trutzer Ernő.

A közgyűlés Pogány Frigyes dr. elnök zárószavaival végződött. Köszönetet mondott először az újból történt egyhangú megválasztásával kapcsolatban minden tagnak, majd üdvözölte az új tisztikart, a választmányt és az egyes bizottságok új tagjait, végül köszönetét fejezte ki mindazoknak, akikkel a múltban oly sokat és hathatósan dolgozott együtt.

Mádl J. Géza, e héten elhunyt kortárs emlékének felállással adott jelt az elnök, aki végül Isten áldását kívánta jövődjö működéskéhez az OMME új vezérkarának, amely nyomban megtartotta első ülését.

*

Az ujságíró pontosságával és tárgyilagosságával regisztráltuk az OMME közgyűlését, amelynek egyes pontjaihoz, az idő rövidége miatt, nem áll módunkban hozzászólni. Jövőheti számunkban azonban kimerítően reflektálunk a közgyűlés szónokainak néhány olyan kitételére, amelyekkel kapcsolatosan nekünk más az álláspontunk.

HIVATALOS RÉSZ FILMKAMARA

BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 69

TELEFÓN: 113-305

Kamarai tagok törlése. A választmány folyó hó 21-i ülésén *Muhary Vendelt* az előadóművészek szakosztályába felvett kamarai tagot saját kérelmére törölte. Ugyancsak törölte a választmány folyó évi január hó 11-i határozata alapján, amely szerint egyenruhás zenekari tag kamarai tag nem lehet, a következő postászenekarhoz tartozó és a fenti határozatot megelőzően felvett

kamarai tagokat: *Baán Rezső, Gondos Ferenc, Molnár Sándor, Patkós István, Szódi László* zenészeket.

Közös választmányi ülést tart a Kamara július 3-án, hétfőn délelőtt 11 órakor hivatalos helyiségében.

Arcképes igazolványok. A tagok arcképes igazolványait átvehetik a Kamaránál a hivatalos órák alatt

d. e. 9—2-ig. Az igazolvány átvételkor fizetendő az okmánybélyegért 1 pengő, a bőrtokért 1.60 pengő. A igazolványhoz 2 db 6x6 cm, kétévesnél nem régiebb fénykép szükséges. Az arcképes igazolvány csak rendes kamarai tagok részére adható ki és csak azok részére, akik az igazolvány árán felül tagdíjaikat is legalább július 1-ig befizetik. Minden tag érdeke az igazolvány kiváltása.

OKTATÓFILM

A Szent Imre gimnázium jelentése a filmoktatásról

Véletlenül került a kezünkbe a *ciszterci-rend budapesti Szent Imre gimnáziumának* az 1938—39. iskolai évről *Brisits Frigyes dr.* igazgató szerkesztésében megjelent évkönyve, amelynek egyik fejezete a gimnázium *filmoktatásának* jelentőségét és eredményeit ismerteti. Az érdekes beszámólót, — amely természetesen csak egyetlen pont az ország egyre szélesedő filmoktatásügyének nagy komplexumában — teljes terjedelmében alább közöljük:

A nagyon örvendetesen fejlődő hazai középfokú filmes oktatásban intézetünk az idén, a mult esztendőnk előnyös tapasztalataira építve, még nagyobb buzgósággal vett részt. A filmeket csak az illetékes órák keretei közt használtuk, még pedig legtöbbször a tanítás anyagának részleteit megvilágító, feltáró, de gyakran összegező célzattal és eredménnyel. A tanulók igen szívesen és figyelmesen vésik emlékükbé a jól megépített pergőképek tartalmi értékeit és bár Budapest gyermekei, nem ütköznek meg az itt-ott felbukkanó technikus szépséghibák, mert a látszaton túl a lényegyet keresik és a filmet, mint lelki élményt fogják fel.

Iskolánkban kb. 400 fiúnak van fényképezőgépe. Ez az *akcióképes* fényképezőkészség azt is elárulja, hogy növendékeink ismerik a képkészítés szépségeit, de nehézségeit is. Tudják tehát, hogy nemcsak az alak, a technika a fontos, hanem a képben, a filmben rejtőző gondolat az elsősorban. Különösen a tanárok, a tudósok által készített pergőképeket becsülik és szeretik, mert ezek tartalommal és módszerben legjobban megközelítik az iskolai nevelés céljait és könnyebben beilleszkeszhetnek a tanulóifjúság lelki világába. A kiváló művészi képzettségű tanárszakembereké itt a jövő! Különösen természet-tudományos, néprajzi, a visszatért tájegységek életét feldolgozó pergőképek kiegészítése lesz a hazai oktatófilm egyik feladata. A természettudományi filmekben kivált a jól megválogatott és filmszerűen alkalmazott úgynevezett nagy képeknek van maradó élményszerűsége, amely a figyelmes szemléltető mélyebbreható egyéni munkálkodásra vezet a természet közvetlen megfigyelésében. Ebben látjuk mi az eljövendő színes film egyik legértékesebb alkalmazását, bár nagyon jól ismerjük a színes film körül folyó gondolat harcát.

Az I/a. és I/b., II/a. és II/b. osztályban földrajzi és természetrajzi, a III/a. és III/b. osztályban földrajzi, a IV/a. és IV/b. osztályban ásványtani és vegytani.

az V/a. és V/b. osztályban biológiai, a VI/a. és VI/b. osztályban élettani és állattani filmeket vetítettünk. Az I/a., az V/a. és VI/a. osztályban klasszikus tárgyú képeket is pergettünk.

Az egész iskolai évben mintegy hetven filmet vetítettünk. Az egyes filmeket többször is megmutattuk s ezért kb. 30.000 m film pergett 210 (nem teljes) órán.

A jelentésből megállapítható az oktatófilm nagy hordereje, tanító-jellege és az iránta a tanulóifjúság körében mutatkozó rokonszenv.

A *ciszterci-rend budapesti Szent Imre gimnáziumának* filmoktató kultusza nyilvánvalóan a legjelentősebbek közé tartozik az ország iskolái körében. Ennek főokát talán abban kell keresnünk, hogy az intézet tanárainak sorában ott láthatjuk a film egyik régi barátját és művelőjét, *Gimesi Nándor dr.* egyetemi ny. rk. tanárt, aki a filmcenzúra- és az oktatófilmbizottság tagja, a Magyar Amatőrfilmszövetség örökös alapító elnöke s aki például színes filmet készített a *Juli Alpok* életéről.

FILMELŐADÁS A RÁDIÓBAN

Vasárnap, június 25-én a budapesti rádió I. hullámhosszán, délután 4 óra 30 perckor érdekes előadást hallottunk *Hogyan készül az oktatófilm* címmel. A rádió Közművelődési Előadássorozatának keretében elhangzott előadást *Vidacs Aladár* tartotta.

M O Z I

SZERKESZTI: MORVAY PÁL, A MMOE ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE

MAGYAR MOZGÓKÉPÜZEMENGDÉLYESEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

Választmányi ülés

A Mozi Egyesület választmánya június 26-án ülést tartott. A választmány az egyesület tagjai sorába felvette Bozó János kisalagi, Barta János cibakházi és Kovács Máttyás dunakisvarsányi moziengedélyeseket.

A kötelező magyar rövidfilmrendelet ügyében a választmány megállapította, hogy annak néhány pontja sérelmes a mozisokra nézve és felkérte az elnökséget az ez ügyben beadott kérvény elintézésének szorgalmazására.

A Bornemisza Gábor Kárpátaljai üdülőttelep ügyében a választmány sajnálattal vette tudomásul, hogy sok mozgószínház nem tett eleget a két hirodó kölcsöndij-befizetési kötelezettségének, miért is ezúton egyelőre megnevezés nélkül szólítja fel mindazokat, akik bizonyára elnézés folytán elmulasztották májusi és júniusi első hirodóik átvételekor annak egyszeres kölcsöndiját a Magyar Film Irodának külön befizetni: hogy mulasztásukat haladéktalanul pótolják a Magyar Film Iroda pénztáránál. A Magyar Film Iroda igazgatósága 500 pengős adományt juttatott el az Egyesülethez az üdülőttelep céljára, amiért a választmány jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

A választmány ezután a Horthy Miklós Repülő Alap létesítéséről hozott törvényt tárgyalta. Sajnálattal állapította meg, hogy szakmánk és különösen a magyar filmgyártás jelenlegi nagy válsága idején a törvényhozás éppen a moziügyek megadóztatás útján talált fedezetet erre a nagyfontosságú hazafias célra. Aggályát fejezte ki a választmány az iránt, hogy a közönség megadóztatása és az ezzel járó kellemetlenségek a mozik üzletmenetét lényegesen vissza fogják vetni. A mozik adminisztrációjában is súlyos nehézségeket okozhat a törvény végrehajtása. Éppen ezért úgy határozott a választmány, hogy felhatalmazza az elnökséget olyan módozat kere-

sésére és elfogadtatására, amely mellett a közönség molesztálása elkerülhető és az adminisztratív — előreláthatólag óriási — költségek kiküszöbölhetők volnának, az egész terhet pedig a mozisok vállalják.

A Magyar Film Irodának a Magyar Világhíradó külföldi anyaggal

500 méterre való kibővítése tárgyában előterjesztett propozícióját a választmány elvileg elfogadhatónak találta, de összecszerüleg elfogadhatatlanul túlzottnak minősítette a Magyar Film Iroda előterjesztett költségvetését. Az ügy további tárgyalására Lajtos Elemér, Morvay Pál és Mutschenbacher István személyében bizottságot küldött ki.

Panaszos levelek

A mozikra zúduló sorozatos újabb terhek és megkötöttségek folytán növekszik az elkeseredettség a mozisok táborában. Nemcsak személyesen keresik fel panaszaikkal az Egyesületet, de nap-nap mellett érkeznek elkeseredett panaszos levelek. Egyik ilyen levélből közöljük az alábbi szemelvényeket:

Elismerjük: vannak célok, amiknek érdekében a mozisoknak is mek kell hozni minden áldozatot, ezek elől mi nem zárkózunk el, aminthogy eddig is — anélkül, hogy erre kényszerítettek volna bennünket — mindig mi voltunk az elsők, akik egymással versenyezve áldoztunk a közjó oltárán. Sokszor, nagyon sokszor erőnkön felül siettünk meghozni, ha hazafias vagy szociális célokra hivatkozva közlekedtek felénk.

Most azonban az az irányzat, hogy minden terhet a mozis vállaira kell rakni. Mindenki, aki valamit — pénznélkül — grüldolni akar, vagy akinek nagy-pénzeket igénylő eszméi támadnak, valósággal belebotlik legelsőnek a mozisokba! Még mindig abban a tévhitben élnek egyesek, hogy a mozi olyan szinekúra, olyan állami koncesszió, amelyből munka nélkül vagyont lehet keresni. Laikusok fantáziájában úgy alakult ki a kép, hogy a szakma három faktora: a filmgyártó, a kölcsönző és a mo-

zis. A filmgyártó nagy anyagi áldozattal csinálja a filmet, a kölcsönző kikölcsönzi, a mozis pedig beül a pénztárba és szivarozva zsebeli a pénzt! Ez sohasem volt igaz, de legkevésbé most, amikor vállalatainkat csak a legnagyobb körültekintéssel vezetve, a legszigorúbb számításokkal és takarékossgal, filléres kalkulációkkal tudjuk fenntartani. Azok, akik most a filmügyekben ágálnak, fontoskodnak, nem merülnek bele a dolgok tárgyilagos mérlegelésébe, hanem csak pillanat, a ma érdekében, legfőképpen pedig a saját érvényesülésük érdekében csupán azt kutatják mikroszkóppal, hogy hol van még valami jogcím, aminek segítségével a mozist sujtani lehetne, amivel további áldozatot lehetne belőle kisajtolni.

Ha azonban már elkerülhetetlen, hogy a magyar filmgyártást csak áldozatokkal lehet fenntartani, hol maradnak azok, akik a filmgyártással kapcsolatban a gyártás első etapjánál biztosítják a maguk „létfőminimumát“, amely lehetővé teszi a 30.000 pengős luxusautókat, a villákat, a kisebb-nagyobb birtokokat! Miért tűnik fel elsősorban a verejtékező mozis? A nagy sztárok, a zeneszerzők a szövegírók, akik a filmírók, akik a filmgyártás első percében már minden kozkázat

nélkül megkapják a nagy gázsikat — hol maradnak?

Szinte tobzódik itt az altruizmus! Rendületlenül áldozni akar itt mindenki, de csak a máséért. Az a jelszó, hogy áldozunk a magyar filmgyártásért, lehetőleg azonban a moziséból!

Hosszú-hosszú elkeseredett a le-
vél, amelyből még sokáig idézhet-
nénk, de elég ennyi is jellemzésül
a mozisok lelkiállapotának.

Felvidéki engedély-kiadás

A végleges felvidéki moziengedé-
lyek ügyében beadott kérvények
feldolgozásával a belügyminiszte-
rium elkészült és bár a belgyminisz-
ter az idevonatkozó előterjesztése-
ket már felülvizsgálta, az engedé-
lyek kiadására egyelőre nem került
sor. Miután a katonai hatóságok ál-
tal kiállított ideiglenes engedélyek
hatálya június 30-ával lejár, a közel-
jövőben, az elterjedt hírek szerint,
sor kerül ezek július 31-ig történő
általános meghosszabbítására.

A hírek szerint számos felvidéki
engedélyt többen összetársítva fog-
nak megkapni és az új engedélyesek
viszonylag igen súlyos megterhelése-
ket lesznek kötelesek vállalni. Szak-
mai körök aggodalommal fogadják

ezeket a híreket, mert azok nem
szolgálják a felvidéki városok moz-
gószínházainak szakmai szempont-
ból is annyira szükségesnek látott
megerősítését.

A zsidótörvény végrehajtási utasítása

A második zsidótörvény végre-
hajtási utasításának tervezete elké-
szült és azt az illetékes minisztériu-

mok tanulmányozzák. A végrehaj-
tási utasítás kiadásának időpontjára
vonatkozóan biztosat még nem le-
het tudni, mégis valószínű, hogy
erre július közepén kerül sor. A
mozgószínházi igazgatók és üzemve-
zetők kamarai felvétele tárgyában
ezideig semmiféle rendelkezés nem
adatott ki, az érdekelteknek tehát
ilyen irányú tennivalójuk nincsen.

ÚJ FILMEK

Nem loptam én életemben

Irtta: Liszt Nándor és Matolay Géza.

Zene: Ákom Lajos.

Rendezte: Balogh Béla.

Rendezői asszisztens: Németh Dezső.

Főszereplők: Egry Mária, Ania Suli,
Kováts Terus, Szilassy László, Latabár
Kálmán, Bilicsi Tivadar, Pethes Sándor.

Gyártotta: MFI, 1939.

Beszél: magyarul.

Felvételek: Renner Endre.

Hang: Kereszti Ervin.

Kép: Icsey Rezső.

Összedájtotta: György István.

Díszlet: B. Kokas Klára.

Hossza: 2416 méter.

Cenzura: aluli.

Kölcsönző: Photophon.

Bemutatta: Royal Apollo, június 24.

Boldogh magkereskedő fia: Ödön, Évá-
nak, egy gazdag földbirtokos leányának
vőlegénye. A fiatalok nem nagyon von-
zódnak egymáshoz, a szülők akarata, hogy
belőlük egy pár legyen. Ödönnek költői
és zeneszerzői hajlandóságai vannak és a
Hotel Citadella szép bérénekesnőjének
udvarol, aki az ő titokban irt siágereit
előadja. Budapestre érkezik Éva édesany-
jával és a Hotel Citadellában szállnak
meg. Fáradtak az úttól, Éva édesanyja
hamar elalszik, Éva pedig a fürdőkádban
álmodozik, majd onnan kilépve, abban a
hitben, hogy anyja szobájába megy, téve-
désből az ellenkező ajtón, egy idegen szo-
bába lép be, amelyben Ungvári Pál, fia-
tal földbirtokos alussza az igazak álmát.
A sötét szobában, abban a hitben, hogy
a másik ágyban anyja alszik, Éva belefek-
szik az üresen lévő ágyba. Pál felébred,
észreveszi a tévedést és udvariasan elő-
szobájába vonul vissza, hogy két kényel-
metlen széken töltse az éjszakát. Éva is
felébred, ő is észreveszi, hogy nem sa-

MEGJELENTETTÜK

jövő évadbeli anyagunk
egyik ragyogó filmjét:

VÖRÖS ORCHIDEÁK

Rendezte: N. Malasomma
Zene: H. Groethe

Főszereplők: Olga Csehova,
Camilla Horn, Albr. Schönhals

Káprázatos kiállításban lejátszódó bűnügyi történet

Játsza nagy sikerrel a
FORUM
filmszínház
PEGAZUS

Magyar és külföldi filmjein-
ket tartalmazó ismertetésün-
ket rövidesen szétküldjük
az igen tisztelt mozgószin-
háztulajdonosoknak.

Filmgyártó és filmkölcsönző kft.
Bpest, VII., Erzsébet krt. 7. (Ideiglenes cím)

ját szobájában van, visszaszalad anyja szobájába, de az éjjeliszekrényen felejtí jeggyűrűjét, amelyet Pál megtalál. Pál este a bárban találja meg a gyűrű tulajdonosát és feléje mutogatja az Éva és Ödön feliratot viselő gyűrűt. A következő percben a hotel detektívje letartóztatja, mert reggel óta keresik már a tolvajt, aki az eltűnt gyűrűt állítólag ellopta. A diszkrét Pál nem akarja kompromittálni Évát, inkább magára vállalja, hogy tolvajnak tartásák, sőt ezt a gyanút igyekszik kimélyíteni azért, hogy egy, a bárban működő valódi zsebtolvajtól több lopott holmit megvásárol és engedi, hogy nála megtalálják. A szállodaigazgató Pestre hivatja Pál nagybátyját, aki öccsétél megtudva a történetek indítóokát, belemegy a játékba és mindenkinek elmondja, hogy unokaöccse kleptomániás. Ezzel meg van mentve Éva hírneve. De mégsem lesz belőle és Boldogh Ödönből egy pár, mert délelőtt az üres bárban, ahol Éva Pálnak, Ödön pedig a bárnékesnőnek adott randevút, nevetve felismerik egymást. Felmentik egymást a jegyesség alól és kölcsönösen boldogságot kívánnak házasságukhoz, amelyben végül a szülők is belenyugszanak.

*

A multság és a mulattatás jegyében született meg az új magyar filmvígjáték. Valóban hangos volt a műterem az újdonság felvételei alkalmával és kétségkívül jóleső kacagás kíséri a film minden jelenetét most, hogy a közönség elé került. Írók, rendező, színészek szívóbb adták derüjüket, aminek megtermett a gyümölcse: őszinte, maradandó siker. A film minden közreműködője, nevesek, névtelenek, egyaránt megérdemelnék, ha külön-külön dicsérjük őket.

Huckleberry Finn kalandjai

(The Adventures of Huckleberry Finn)

Írta: Mark Twain.

Rendezte: Richard Thorpe.

Főszereplők: Mickey Rooney, Walter Connolly, William Frawley, Rex Ingram, Lynne Carver, Jo Ann Sayers.

Gyártotta: Metro.

Beszél: angolul.

Magyar szöveg: Radó István.

Hossza: 2511 méter.

Cenzura: aluli.

Kölcsönző: Metro.

Bemutatta: Radius, június 27.

*

Az 1850-es években vagyunk, egy Mississipi partján fekvő kisvárosban. Itt él a 15 éves Huckleberry Finn. Huckra egy özvegyasszony ügyel fel, akinek néger rabszolgájával, Jimmel, Huck jó barátságban van. Huckleberry lusta és kegyetlen atyja tőket akar kovácsolni abból, hogy az özvegyasszony szereti a fiát és 800 dollárt kér től annak fejében, hogy a gyereket nála hagyja. Huck tudja, hogy ekkora összeg megszerzésére az özvegy csak nagy áldozatok árán lenne képes és hogy ezt megakadályozza elszökik hazulról és azt a látszatot kelti, mintha meggyilkolták volna. A folyó egyik szigetén összetalálkozik Jimmel, aki azért menekült el, mert az özvegy őt akarja eladni, hogy Huck atyjának a kért összeget kifizethesse. A fiú az özvegyhez akarja őt

visszaküldeni, de közben megtudják, hogy Jimet az ő meggyilkolásával vádolják és így visszatérése lehetetlenné válik. Tutajra szállnak, hogy eljussanak a másik országba. Egy elhagyott úszóházban Jim meggyilkolva találja Huck atyját, de abbéli félelmében, hogy a fiú most már vissza akar majd térni az özvegyhez és őt is magával fogja vinni, nem szól neki a felfedezésről. Brandy kapitány, aki tagja annak a szervezetnek, amely a rabszolgák felszabadítását tűzte ki céljául, megígéri, hogy hajóján elviszi őket a szabad országba. Huck, Jim rejtekhelyére siet a jó hírrel. Az erdőben egy kígyó megr harapja és így találja meg Jim, aki, bár tudja, hogy szabadságával játszik, orvoshoz viszi a városba. Huck betegsége közben Brandy megtudja, hogy Jimet gyilkassággal gyanúsítják és kénytelen őt, Huck tudta nélkül, kiszolgáltatni. Amikor Huck értesül az eseményekről, mindent megmagyaráz. A kapitány hajóján azonnal hazaviszi a fiút és éppen idejében érkeznek, hogy Jimet a tömeg lincselésétől megmentse. Huck és az özvegy újra együtt élnek és a fiú megígéri, hogy Jim szabadsága ellenében, most már hajlandó felhagyni a dohányzással és meztől járással és rendszeren fog iskolába járni.

*

Mickey Rooney határozottan divatba jött Budapesten. Legújabb filmje a nyár ellenére is telt házakat vonz. De meg is érdemli a nagy érdeklődést ez a nagyszerű kamaszszínész, meg a film is. A Huckleberry Finn izgalmas, mulatságos, azonkívül, módot nyújt Mickey Rooney-nak, hogy szélesskálájú tehetségének minden kis árnyalatát bemutassa. Kár, hogy a filmet nyáron hozták ki, de még így is nagy sikert jósolhatunk egyik legkedvesebb ifjúkori olvasmányunk filmújászületésének.

A diadalmas férfi

(Am seidenen Faden)

Írta: Eberhard Frowein.

Filmre írta: Eberhard Frowein és Robert A. Stemmle.

Rendezte: Robert A. Stemmle.

Főszereplők: Nagy Kató és Willy Fritsch.

Gyártotta: UFA, 1938.

Beszél: németül.

Magyar szöveg: Lándor Tivadár.

Hossza: 2518 méter.

Cenzura: aluli.

Bemutatta: Uránia, június 29.

*

Amikor Hellwerth Richárd a világháború után megjött Japánból, ahová a háború tartamára internálták, a szülei ház-

ban a régi híres Hellwerth kelmefestő cégnek úgyszólván csak romjait találta. Még a szülei ház egy részét is bérbevette Eickhoff, a hirtelen meggazdagodott tőzsdés. Richárd megtudja, hogy szülei időközben elhúnytak. Fejük felett az emeleten tetőpontra hág a bérlő Eickhoff és vendégeinek mulatozása. Hellwerth felindultan rohan fel és szemben találja magát Lissyvel, Eickhoff csinos, fiatal leányával. Kiutasítja a bérlőt. Hellwerth másnap végigjárja a gyárat, de azt kell látnia, hogy a gépek állnak, a raktárak tömve, megrendelés nincs és megszűntek a hitelek. Az egyik ajtón nagybetűs tábla hirdeti, hogy szigorúan tilos a bemenet. Breuer dr. bérlő ezt a helyiséget, egy titokzatos feltaláló. Hellwerth benyit az ajtón Breuer ki akarja utasítani és a kiéhezett, munkától túfeszített idegzetű feltaláló ajultán rogy össze. Hellwerth előtt azonban ott áll a titokzatos gép, amelyből egy új fonai anyag hullámszik zizegve, a műselyem! Hellwerth gondosan ápolja Bruert, ketőjük közt őszinte barátság szövődik, a gyárat átállítják műselyemgyártásra. — Részvénytársaságot kell alapítani, mert tőkékük nincs és amikor Lissynek választania kell az édesapja és Hellwerth között, akivel közben megbarátkozott, ezt a törekvő, munkának élő fiatalembert választja. Nászajándéku a gyár munkásai műselyemből készült holmival ajándékozzák meg, mire Lisy agyában szülitik meg az ötlet, műselyemkonfekcióra bereendezkedni! A műselyemcikkeknak igen nagy piaca lesz, de Eickhoff közben megszerzi a részvénytöbbséget és miután külföldi selyemgyáraknál is érdekelve van, a műselyemgyárat le akarja állítani. Hellwerth és munkásai ennek erőszakkal szembeszegülnek. Lissy végkép szakít édesapjával. Eickhoff ügyei kedvezőtlen tőzsdemanőverei miatt rosszra fordulnak, megmaradt vagyonával elmenekül. Hellwerth összevásárolja a részvényeket és vele hűen kitartó feleségével és munkatársaival együtt indul az új, a diadalmas életnek.

*

Az asszonnyal, vagyonnal, hírnévvel övezett, úgynevezett diadalmas férfi hódítása elevenedik meg az Ufa ismerten áldozatkész és művészi hozzáértéssel, megtechnikai versenyfelüliséggel készült új filmjében. Willy Fritschnél diadalmasabb férfit el sem tudunk képzelni európai szemmel. Nagy Kató méltó partnere. Szinte érthetetlen, miért nyáron jelentette meg az Ufa ezt a nivós filmet, amely a téli szezon értékes újdonságai versenyében is derekasan megállta volna a helyét.

A premiermozik műsora:

ÁTRIUM	Külvárosi szálloda		Reflektor
CITY	A vasöklü	VI. 29-től	Metro
CORSO	Heten a Himalája ellen	VI. 10-től	Tobis
DÉCSI	Mata-Hari	repriz	Metro
FÓRUM	Vörös orchideák	VII. 1-től	Pegazus
KAMARA	A vasöklü	VI. 29-től	Metro
OMNIA	Beszállásolás		Művész
RÁDIUS	111-es		
ROYAL APOLLO	Huckleberry Finn	VI. 27-től	Metro
SCALA	Nem loptam én életemben	VI. 16-től	Photophon
URÁNIA	Nem loptam én életemben	VI. 29-től	Photophon
	A diadalmas férfi	VI. 29-től	Ufa

HIREK

NÉMETH ANTAL DR. ELŐADÁSA ST. MORITZBAN A RÁDIÓ, SZÍNHÁZ ÉS FILM KAPCSOLATAIRÓL

Németh Antal dr., a Nemzeti Színház igazgatója, mint a magyar rádió drámai osztályának vezetője, résztvett a rádió színházak szakértőinek st. moritzi konferenciáján. Ez alkalommal előadást tartott *Rádió-színház, színház és film* címen. Előadásában ismertette a rádió, a film és a színház fejlődését, illetve egymáshoz való kapcsolatát és foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy ezek az intézmények, mint kulturális tényezők, milyen helyet foglalnak el a mai idők kulturális életében. Rámutatott arra az egészen rendkívüli hatásra, melyet a film mint a láthatóság, a vizuálitás sajátos művészete és a rádió, mint a hallgatóság birodalmának egyetemes megszólaltatója, a tömegekre és egyénekre egyaránt gyakorol. Felhívta a figyelmet a rádiózás és a filmezés kultúrászociális fontosságára, amely a hatás nagysága és egyetemessége tekintetében magamögött hagyta a színházat. Rámutatott a rádiózás és filmezés hibáira is, továbbá azokra a veszélyekre, amelyek ezekből következnek és megjelölte a haladás útját, amelyen a rádió-színházak, a film és az igazi színház megtalálják majd az egymásközötti harmóniát úgy, hogy működésük nem egymás kárára, de egymás javára és a művelődés nagy hasznára fog szolgálni. Végül rámutatott arra a szakadásra, amely ma a kultúra közvetítő szerveinek technikai fejlettsége és a tömegek szociális gazdasági előrehaladottsága között található. A kultúra irányítóinak feladata ezt az űrt minél előbb áthidalni és eltüntetni.

HUBRICH VIRGIL MEGVÁLT AZ UFÁTÓL

Lapunk zártakor értesülünk arról, hogy Hubrich Virgíl, az UFA ügyvezető igazgatója, aki évek óta állt a vállalat kötelékében, hathónapos szabadságra ment. Hubrich Virgíl pénteken délelőtt búcsúzott az UFA személyzetétől, melynek nevében Rennard Béla, az Uránia igazgatója őszinte, meleg szavak kíséretében egy ezüstserleget adott át emlékül a távozóknak,

TÖRTÉNELMI FILM A SPANYOL POLGÁRHÁBORURÓL

A világtörténelem során most esett meg először, hogy egy háború minden kiemelkedő mozzanatát filmen örökítsék meg. A közel három esztendeig tartó spanyol polgárháború offenzívái, városostromai, légi bombázásai, tankrohamai, hatalmas felvonulásai, légiharcai, az írott történelmen kívül egy hatalmas filmen is meg lettek örökítve. A *Condor légió* című film, amelyet először Németországban mutattak be, a legnagyobb titokban készült a különböző spanyol harctereken és a pilóták, páncélosok, tüzekek és gyalogság soraiban küzdő filmoperatőröknek sikerült a legmodernebb fegyverek első nagy összecsapásáról olyan filmet készíteni, amely a marokkói légiók partraszállásától a madridi bevonulásig kíséri végig Franco tábornok harcát. A hatalmas riportfilm megleveníti a polgárháború kitörésének előzményeit és végigkíséri a háború minden kiemelkedő mozzanatát, a toledói Alcazar hősiek védelmétől a catalániai köztársasági front összeomlásáig és Madrid bevételéig.

UFA-VEZÉREK BUDAPESTEN

Az UFA vezérigazgatója, von Theobald, csütörtökön Berlinből Budapestre érkezett *Krone* igazgató és több szakember társaságában. Von Theobald pár napos budapesti tartózkodása alatt az UFA jövőévi magyarországi programját állapítja meg és azonkívül a tárgyalások során szó fog esni a jövő évi szezonban elkészítendő német-magyar verziós filmekről is.

FILMISKOLAI VIZSGAELŐADÁS

Csütörtökön, június 29-én este tartotta meg szokásos évvégi vizsgálóelőadását az Országos Magyar Filmegyesület államilag engedélyezett *Filmművészeti Iskolája a Belvárosi Színház-ban*. A Gaál Béla igazgató vezetése alatt álló filmiskolának ezúttal az első évfolyamú növendékei vizsgáltak nyilvánosan és meg kell állapítanunk, hogy valóban érdemes művészi nevelést végzett az intézmény tanári kara. Gaál Béla igazgató, Vándory Gusztáv, Tarnay Ernő, Major Dezső, Stephanides Károly, Misley Anna és Schweiger Jenő tanárok dícséretes munkát végeztek, hogy megalapozzák a jövő film- és színészgenerációjának művészi egyszerűségét. Nehéz volna név szerint

megemlíteni a sok-sok tehetséges színpadit palántát. Hamarjában a következőket írjuk ide, mint akik meglettek bennünket biztonságukkal és tehetségükkel: *Mattyasovszky Zojka* (a felnőttek kiforrottságát mutatta játéka), *Haris Mária* (klasszikus táncban és szerepekben egyaránt kitűnő), *Serényi Éva* (az új naiva), *Dávid Károly* (kiváló epizódista), *Várhidy Károly* (tánc, elegáns szerep).

HIRADÓK

MAGYAR VILÁGHIRADÓ

801. sz.

M. F. I.

1. A lánchíd aluljáró megnyitása. (MFI, Somkuti)
2. Kegyeleti zarándoklás a Tatárhágora. (MFI, Megyer)
3. A rozsnyói Kossuth-szobor leleplezése. (MFI, Kerti)
4. Látogatás a nógrádi háziipari telepeken. (MFI, Kiss)
5. A Ludovika ellenforradalmi emlékünnepe. (MFI, Zsabka-Nagy)
6. A mansi 24 órás nemzetközi autóverseny. (France Actualités)
7. A német rendőrség nagyszabású versenyei. (Ufatonwoche)
8. Az angol gárda zenés díszőrségváltása. (GBN)
9. Az angol királyi pár érkezése Amerikából. (GBN)
10. USA—Anglia lovaspolómérkőzés Long-Islandban. (Ufatonwoche)

FOX HANGOS HIRADÓ

XIII. évf. 27. sz.

1. Franco vezértábornok meglátogatja szülői házat El Ferrolban.
2. Az angol királyi pár hazatérése amerikai útról.
3. A francia Atlanti-flotta nagygyakorlata.
4. A norvég iskolahajó, „Christian Radick” a newyorki kikötőben.
5. Hagyományos virágnap egy olasz városkában, Genzanóban.
6. Amerika olimpiai toronyugrobajnokjelöltjei edzés közben.
7. Az amerikai nyugati vidékek favigójánál.
8. A Sydney-i part életmentői.
9. Lang Hermann (Mercedes-Benz) győz Belgium nagydíjáért rendezett versenyen.
10. „Wehr Dich” nyeri meg a 70. német derbyt Hamburgban.

KÜLFÖLD

ANGLIA

▲ A *Brit Híradók Szövetsége* felsőbb kívánságra elhatározta, hogy az elsüllyedt *Thetis* angol tengeralattjáróról, valamint a liverpooli öbölben eszközleendő kiemelési munkálatokról nem közölnek több képet a híradókban. Az érthető célú elhatározásból is látszik, hogy újabban az eddig teljesen korlátozatlan angol filmipart is az angol nemzeti propaganda céljába állítják és nem engednek közölni olyan képeket, amelyek a fenti célokkal ellentétes hatásokat válthatnának ki.

▲ Tekintettel az utóbbi időben a londoni mozgóképszínházakban 'mind gyakrabban elszaporodó könnygázbombamerényletekre, melyeket az ír szabadságmozgalmak tagjainak tulajdonítanak, a *Londoni Mozgók Szövetsége* elhatározta, hogy a mozgóképek személyzetét gázárcsökkentéssel látják el, hogy újabb merényletek esetében a nézőket veszélymentesen kivezethessék a terebről.

▲ Amint már beszámoltunk róla, Sir John Simon kancellár tervbevett film- és moziszakmai adóemelései óriási ellenhatást váltottak ki Angliában. A szakma erélyes közbelépésének köszönhető, hogy a kancellár bejelentette az alsóházban, hogy mindazokat a vámokat és adókat, mellyel a szakmát sújtotta volna, visszavonja. Szakmai deputáció kereste fel a kancellárt és 16 memorandumban kérte a tervezett adók és vámok elejtését, a híradók is ellenpropaganda-képeket mutatnak be, majd erős sajtótámadásokat intéztek a kancellár tervei ellen, végül egy tiltakozó filmet készítettek, amelyet 4000 másolatban minden mozi bemutatott. A kancellár végül is engedett, mindent visszavont, úgy, hogy a szakma teljesen megnyugodott, sőt köszönő levelet intézett a kancellárhoz.

DÁNIA

▲ A legújabb dán statisztikai kimutatások szerint Dánia filmpiacán az 1938. évben lényeges változásról nem lehet beszélni. Jelenleg még semmiféle kontingens-törvény nincs életben és minden külföldi film egyenlő feltételek mellett juthat a dán cenzura elé. Változást jelent a

mult év tavaszán felállított *Film-Centrale*, amelyek célja, hogy dán filmeket forgalmazásra átvegyen, ha a gyártó nem kívánja maga, vagy kölcsönző útján forgalmazni a filmet. Ugyanez a rendelet megtiltja, hogy dán filmeket külföldi kölcsönzők forgalmazzanak Dániában. A *Film-Centrale* oktató és kultúrfilmeket is forgalmazhat. Ezenfelül felállították a dán *filmalapot*, melynek jövedelme az elmúlt évben több, mint 12.000 korona tiszta bevételt jelentett. Jelenleg még nincs semmiféle rendelet arra vonatkozólag, hogy a mozik műsoruk egy részében dán filmeket tartoznának játszani, de a belügyminisztert felhatalmazza a törvény ilyen intézkedések megtételére.

Az elmúlt évben Dániában 4 filmgyártó cég összesen 9 dán filmet készített. Ez az aránylag kis szám mégis igen jelentős szerepet játszik a dán piacon, amit az is bizonyít, hogy minden dán film legalább 12—15 kópiában kerül bemutatásra, míg a piacot domináló amerikai filmek, csak 1—2 kópiában futnak. (Az elmúlt évben 174 amerikai film került bemutatásra.)

▲ Kopenhágában a közelmúltban mozi nyitottak a pályaudvaron, ahol főleg kultúr- és utazási filmekkel szórakoztatták a vonatokra váró közönséget. A mozi nagy sikere arra készítette a vasút vezetőségét, hogy még egy lépéssel tovább menjen és mozielőadásokat tartson a vonatokon is menet közben. Elhatározták, hogy gyorsvonatokhoz egy mozivá alakított kocsi is kapcsolnak, amelyben Dánia természeti szépségeit, műemlékeit stb. ismertető kultúr- és utazási filmeket vetítenek.

FINNORSZÁG

▲ 21 nemzet 300 képviselőjét várják a helsinki-i normalizáló filmkongresszusra, amely július elején ül össze. A kongresszus célja az egyes nemzeti szabályok nemzetközi szabványosítása, hogy az országok közötti forgalmat megkönnyítsék.

NÉMETORSZÁG

▲ Berliin jelentés szerint a jövő szezonra több német film várja a bemutatót, mint az elmúlt évben ilyenkor. Amíg 1938 júniusában 26 film várakozott az 1938—39-es szezon kezdetére, addig az idén már 33 film van munkában, nem is számítva az 1938—39. évad végén készült és még be nem mutatott filmeket.

▲ A berlini Ufa-palotában díszelőadás keretében mutatták be a spanyol háborúról készült hatalmas riportfilmet, melyet Karl Ritter vezetésével 1939. január óta forgattak. Az év első napjaiban kapta Karl Ritter a *Führertől* a megbízatást a spanyol háborúról és elsősorban a *Legion Condor*-ról (német önkéntes csapatok) összeállítandó riportfilm készítésére, amely teljes élethűségében mutatja be a spanyol háború ütközeteit. A nagy sikerrel bemutatott film összeállítójának, Karl Ritter rendezőnek az előadást végignéző Göring vezértábornagy a legutóbb alapított német érdemrendet, az ezüst Spanyolország-rendet adományozta.

OLASZORSZÁG

▲ Az elmúlt évekkel szemben, amikor a velencei filmversenyek szabályait már áprilisban vagy legkésőbb májusban közzétették és megküldötték a bel- és külföldi résztvevőknek és kormányképviselőknek, az idén csak a napokban jelent meg a lidói versenyek hivatalos statutuma. Az olasz lapokban megjelent közlemények már tudni vélik, hogy nagyjában ugyanolyan előírások mellett fog az idén is lezajlani a *Filmbiennale*, mint más esztendőkből. Az olasz sajtóban megjelent közlemények szerint azonban bizonyos megszorításokkal mégis számolni kell. Így az elmúlt évben 20 délutáni és 20 esti előadáson kerültek bemutatásra a lidói *Palazzo Cinema*-ban a versenyre benevezett filmek, míg az idén 18—18 alkalomra számítanak, ami összesen 4 bemutatóval jelent kevesebbet a multtal szemben. Hasonlóképpen újítas lenne az a rendelkezés is, amely szerint néhány délutáni bemutaton kizárólag avangardista, ismeretterjesztő, kultúr- és a filmgyártás hőskorából származó filmeket vetítenének. Ugyancsak szigorítást jelent az az elhatározás is, hogy a jövőben valóban betartja a zsűri a kiírt díjak kiosztását és nem fognak utólag jónéhány újabb díjat kitűzni a díjat nem nyert filmek jutalmazására. A *Giornale d'Italia* szerint az idén csak 10 serleget és 5 plakettet osztanak ki. Milánói jelentés szerint a *Biennale* elnöke, Volpi gróf szenátor kijelentette, hogy a velencei filmversenyeken az idén is biztosítva van már azoknak a nemzeteknek a részvétele, melyek a multban filmjeiket bevezették.

A

MAGYAR
FILMaz egyetlen
szakmai
hirdetési orgánus!

SZAKIRODALOM

Lapszemle

PICTURE POST. 1939. jún. 17. *A Day in the Life of Shirley Temple* (10 képpel).

DER SILBERSPIEGEL. 1939. jún. 20. *Im Hörsaal der Filmakademie*. (Besuch in der Deutschen Filmakademie in Ufastadt, Babelsberg.) (7 képpel.)

ESTI UJSÁG. 1939. június 2. *Felkai Ferenc: Pistával — moziban* (kroki).

A MAI NAP. 1939. június 25. *Mülliókat költ Amerika rövidfilmgyártásra*. (Majdnem minden film színesen készül.)

UJSÁG. 1939. június 18. *Polonyi György: Gyilkol a film*. (A vászon hősei, akiket fiatalon sodort el a végzet.)

ÉLET. 1939. június 11. *Szegvály Mihály: Levél Greta Garbóhoz* (5 képpel).

OKTATÓFILMKÖZLEMÉNYEK. 1939. június. Dr. R. W. Carter (New-York): *A fémfilmről*, Prof. Dr. Arthur Hoffmann (Cottbus): *A film a biológiai oktatásban*, Bíró Béla dr. (Kiskúnyfélegyháza): *Az oktatófilm módszeres felhasználásáról*, Noszlopi László dr.: *Oktatófilm és pályafelvilágosítás*, Pécsi Albert dr.: *A Hortobágy és Bugac című film ismertetése*, Pozsonyi Gábor: *Kíméljük az oktatófilmeket — tanuljunk meg helyesen befűzni!*

ESTI KURIR. 1939. június 24. Beszélgetés Louis Jouvét-val a film aktuális kérdéseiről (Páris).

A MAI NAP. 1939. június 28. *Mennyit érnek az amerikai filmstúdiók?* (Az amerikai filmgyártás sikerének egyetlen titka: a pénz.)

FILM UND BILD. 1939. június 15. Prof. Dr. Ernst Rüst (Zürich): *Wie Unterrichtsfilme geschaffen werden*, Dozent Dr. Werner Haase (Berlin): *Der Film im medizinischen und besonders im chirurgischen Unterricht*.

SZTÁR. 1939. július hó. *Barabás Pál: Neubabelsbergi napló*, *Hamza Ákos: Párizsi napló*, *Mály Gerő: Amerikai napló*, *Az aranyhajú Szfinksz* (Herczeg Ferenc 25 év előtti „mozidramájának“ tartalma).

TOLNAI VILÁGLAPJA. 1939. június 28. Virginia Weidler (Hollywood): *Hogyan látom Hollywoodot tízéves fejjel?*

A szerkesztők címe:

Dr. ÁGOTAI GÉZA

Iroda: IX., Könyves Kálmán körút 15.
Telefon: 146-346

Lakás: XI., Fűrj-utca 4. Tel.: 257-036

VÁCZI DEZSŐ

Iroda: IX., Könyves Kálmán körút 15.
Telefon: 139-211

Lakás: VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386

(Folytatás a borítólapon II. oldaláról.)

8. 20th. Century Fox hangos híradó XIII/25. (Fox tönende Wochenschau) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 384 m hosszú,

9. Egy filmriporter kalandjai 39. (A vadászkutya) (Adventure of a newsreel cameraman No. 39.) (Fox) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 294 m hosszú mozgófényképeket.

b) Előadásra alkalmasnak találta azzal, hogy nyilvánosan csak ügyvezetett keskeny mozgófényképezetekben szabad bemutatni:

795. sz. Magyar világhíradó (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 101 m hosszú keskeny mozgófényképet.

c) A m. kir. belügyminiszter úr 55.354—1939. B. M. sz. határozatával — felülvizsgálat folytán — 16 éven felüliek előtt való bemutatásra alkalmasnak találta:

Mister Flow (Egy asszony bolondja) (Mister Flow) (Palló Film) hangos vígjáték 5 felvonásban, a Paris Continental filmgyárban 1939. évben készült, 2490 m hosszú mozgófényképet.

d) A Bizottság az engedélyokirat kiadását megtagadta:

1. Zola (Öt év az Ördögsgizeten) (The life of Emile Zola) (Wagner-First) hangos

hang-
és
képanyag
a
legtökéletesebb

Felhívás!

A Rádus Filmszínházati társulati szerződés lejártával ez év augusztus hó 1-én saját kezelésbe vesszük.

Üzleti ügyekben, kérjük, sziveskedjék a Magyar Országos Takarékpénztárhoz (IV., Bécsi-utca 4. földszint) fordulni, mely egyben bankössze-kötetésünk.

RÁDIUS
filmipari r. t.

drama 5 felvonásban, a Wagner-First filmgyárban 1937. évben készült, 2727 m hosszú,

2. Frankenstein fia (Son of Frankenstein) (Universal) hangos drama 6 felvonásban, az Universal filmgyárban 1939. évben készült, 2467 m hosszú mozgófényképtől.

e) Külföldre kivinni engedélyezte:

1. Dopolavoro (M. F. I.) néma riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 87 m hosszú,

2. Olaszország—Magyarország (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 93 m hosszú,

2. Frick Magyarországon (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 379 méter hosszú,

4. Volpi gróf (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 11 m hosszú,

5. Urnapja (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 18 m hosszú,

6. Honvédnapp (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 22 m hosszú mozgófényképeket.

Budapest, 1939. június 17-én.

dr. Szöllőssy Alfréd s. k.
elnök,
miniszteri tanácsos.

SZAKMAI CÍMTÁR

- Adler Ferenc** moziberendezés és moziképviselet, VII., Erzsébet-körút 9—11.
- Agfaphotó**, V., Nádor-u. 12. T.: 110—190, 124—194.
- Alfa film**, VII., Erzsébet krt. 8. Telefon: 144—808, 140—028.
- Arany filmducco**, VIII., Dankó-utca 22. Tel.: 149—489.
- Atelier film**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 333—736. Raktár a házban.
- Aurora film**, VII., Rákóczi-út 4. Tel.: 136—036.
- Beregi Ernő** adm. szerv. iroda, V., Tátra-utca 15/b. Tel.: 311—537.
- Brüglér Ferenc** filmköleszövő, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 138—031.
- Camera kft.**, VII., Erzsébet-körút 27. Tel.: 138—222.
- Cinema**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 337—570. Raktár a házban.
- Continental film**, VII., Rákóczi-út 12. Tel.: 133—532. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Deák film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 136—635. Raktár a házban.
- Diaty laboratórium**, VII., Rottenbiller-u. 19. Tel.: 145—304.
- Eco film**, VII., Rákóczi-út 12. Tel.: 342—976. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 342—984.
- Electra film**, XIV., Thököly-út 21. Tel.: 337—578.
- Elektrik kinotechnikai vállalat**, vetítógépek, hangleadó készülékek, vetítőszemek stb. legnagyobb raktára, VIII., Rökk Szilárd-u. 18. Tel.: 344—782.
- Elit film**, VII., Erzsébet-körút 24. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Engel Fülöp**, V., Sas-u. 7. Tel.: 184—005.
- Farkas J. M.** VIII., József-körút 19. Tel.: 132—805.
- Fehér Endre**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 135—696.
- Filmatyp laboratórium**, XIV., Szentés-u. 60. Tel.: 296—371.
- Filmcenzura**, IV., Eskü-tér 6. Tel.: 183—072, aleln.: 183—073.
- Filmexpress kft.**, VII., Erzsébet-körút 9. Tel.: 133—671, 133—672.
- Filmértékesítő**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 333—797.
- Filmfotó üzem**, VIII., Rökk Szilárd-u. 11. Tel.: 130—805.
- Filmkamara**, VI., Andrássy-út 69. Tel.: 113—305.
- Filmservice**, VII., Erzsébet-körút 9—11. T.: 144—888, 131—415.
- Fox film**, VIII., Rákóczi-út 9. Tel.: 139—437, 131—658. Raktár: VI., Liszt Ferenc-tér 6. Tel.: 139—437, 131—658.
- Gevaert**, V., Deák Ferenc-tér 3. Tel.: 180—318.
- Grawatsch Ottó**, VIII., József-körút 71. Tel.: 145—193.
- Güttler Antal** lásd: **Palatinus film**.
- Gyimesy Kásás Ernő**, a MAGYAR FILM kiadóhivatali főnöke, XIV., Semsey Andor-u. 5. Tel.: 499—752.
- Hajdu film**, XI., Horthy Miklós-út 70. Tel.: 258—058.
- Hamza film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.
- Hangosfilmgyártó kft.**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 144—808.
- Harmonia film**, VII., Akácfa-u. 7. Tel.: 135—287. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 142—984.
- Hebel Gyula** szállító, VI., Váci-út 1. Tel.: 115—947.
- Helikon filmvállalat**, VIII., Rökk Szilárd-utca 24. Tel.: 133—705. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Hermes film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 140—028.
- Herschdorfer J.** filmvállalata, VII., Erzsébet-körút 8.
- Hirsch és Tsuk**, VII., Dohány-u. 42. (Kamara mozi) Tel.: 143—835 és 144—027.
- Hunnia filmelhelyező irodája**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 132—828, 132—888.
- Hunnia filmgyár rt.** (Filmipari Alap), XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999, 297—622, 297—085, Bingert János dr. ig.: 296—060.
- Íbusz filmszállítás**, V., Bálvány-u. 2. Tel.: 180—876.
- Kamara**, VI., Andrássy-út 69. Telefon: 113—305.
- Kárpát film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 340—350. Raktár a házban.
- Kino film**, VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 136—942. Raktár a házban.
- Kodak**, V., Báthory-u. 6. Tel.: 114—158, 114—184.
- Kovács és Faludi laboratórium**, XIV., Gyarmat-u. 35. Tel.: 297—855. Synchron műterem: XIV., Gyarmat-u. 49/b. Tel.: 297—487.
- Kermos Miklós** filmvállalata, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 133—036. Raktár a házban.
- Kovács Emil és Társa**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 145—948. Raktár a házban.
- Központi filmkezelő**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 144—863, 139—990.
- Krupka filmgyár és laboratórium**, XIV., Bácskai-u. 29/b. Tel.: 496—741.
- Kultúr film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 137—438.
- Lajta Andor**, XIV., Thököly-út 75. Tel.: 297—076.
- Lux film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 143—195. Raktár a házban.
- MAGYAR FILM** VI., Andrássy-út 69. T.: 113—305.
- Magyar Film Iroda RT.**, IX., Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 146—346, este 7 órától reggel 9 óráig, valamint vasár- és ünnepnap: 146—343, játékfilmgyártás: 146—342, színészöltözők: 140—727, Inkey Tibor fényképész: 135—949, felirat-készítő üzem: 139—211. Híradókiadás: VIII., Szentkirályi-u. 25. Tel.: 145—510. Fényképezem: VIII., Sándor-u. 5-7. Tel.: 145—510.
- Magyar Film Otthon**, VI., Eötvös-u. 25/b. Tel.: 122 463.
- MMOE**, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 136—005.
- Matador film**, VIII., Sándor-tér 2. Tel.: 132—774.
- Mester film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.
- Metro-Goldwyn-Mayer**, VIII., Sándor-tér 3. Tel.: 144—424, 144—425. Raktár a házban.
- Milo film**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 130—700.
- Mozgóképüzemi rt. köleszönosztálya**, VII., Erzsébet-körút 45. Tel.: 144—487, 144—488. Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144—486.
- Magyar Mozgófénykép-gépkezelők Országos Egyesülete**, VII., Rákóczi-út 50. Tel.: 337—598. (D. u. 2—4.)
- Művészfilm**, VII., Rákóczi-út 40. Tel.: 340—397. Raktár a házban.
- New York kávéház**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 131—980, 131—981.
- Objectív film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 330—793.
- Oktatófilm kirendeltség**, VIII., Csepregy-u. 4. Tel.: 330—926.
- Oláh György** gépészmérnök, a Zeiss Ikon A. G. mozigépeinek képviselője, VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 349—933.
- OMME**, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 143—013.
- Orbán-Márkus**, VII., Hársfa-u. 6. Tel.: 132—940.
- Pacséry László**, XII., Királyhágó-u. 16.
- Pajor Ferenc**, VII., Munkás-u. 3/b. Telefonszám: 144—087.
- Palatinus film**, VII., Erzsébet-körút 56. Tel.: 133—453.
- Pallas film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 279—999.
- Palló film kft.**, VII., Rákóczi-út 12. Tel.: 133—532. Raktár a házban.
- Pap film**, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 138—031. Raktár a házban.
- Paramount film**, VIII., Rákóczi-út 59. Tel.: 134—437, 140—522. Raktár a házban.
- Pásztor film**, VI., Nagymező-utca 22. Tel.: 123—773.
- Pátria film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 140—625. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349—414.
- Pegazus film**, VII., Erzsébet-körút 7. sz. (Ideiglenes cím).
- Petsman Ferenc**, VIII., Mária-u. 19. Tel.: 136—449.
- Petsman László**, VI., Teréz-körút 3. Tel.: 112—890. Csillaghegy: 163—429.
- Photophon film**, VII., Erzsébet-krt 8. Tel.: 336—635.
- Phöbus filmköleszövő**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 131—562. Raktár a házban.
- Pictura film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.
- Prizma film**, VI., Andrássy-út 68. Tel.: 122—345.
- Projectograph**, VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.: 132—201.
- Rádó István**, VI., Andrássy-út 68. Tel.: 122—345.
- Reflektorfilm**, VII., Sándor-tér 4. Tel.: 142—529. Raktár: VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 140—722.
- Rex film**, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon: 131—562. Raktár a házban.
- Schilling Gyula**, VII., Rózsa-u. 33. Tel.: 141—009.
- Seidl és Veress laboratórium**, XIV., Thököly-út 61. Tel.: 297—775.
- Simonyi Vilmos** mérnök, a MMOE szakértője, XI., Fehérvári-út 147. T.: 257—110.
- Sláger film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 143—195. Raktár a házban.
- Standard film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 333—797. Thököly-út 61. Tel.: 497—775.
- Star filmgyár**, VI., Vilmos császár-út 53. Tel.: 113—036. Gyártelep: II., Pasaréti-út 122. Tel.: 164—287.
- Székely Sándor** mérnök, az OMME szakértője, V., Pozsonyi-út 40. Tel.: 292—506.
- Szénásy-Macskássy** színes trükkfilmek, IV., Múzeum-körút 1/b. Tel.: 380—027.
- Tobis film**, VII., Erzsébet-körút 16. Tel.: 143—411.
- Telefongyár R. T.**, XIV., Hungária-körút 126—128. Tel.: 297—930.
- Ufa film**, IV., Kossuth Lajos-u. 13. Tel.: 183—858. Raktár a házban. Telefon: 389—036.
- Ungár Sándor** filmköleszövő, VIII., Sándor-tér 2. Tel.: 132—774. Raktár: VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 140—722.
- Unitas film**, VIII., Erzsébet-körút 45. Tel.: 144—487, 144—488. Raktár: VIII., Kun-utca 12. Tel.: 144—486.
- Universal film**, VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 138—447, 138—448. Raktár a házban.
- Váci Dezső**, a MAGYAR FILM f. szerkesztője, Magyar Film Iroda, IX., ker. Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 139—211. Lakás: VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136—386.
- Vitagraph**, VII., Erzsébet-krt. 34.
- Wamoschér Béla** dr. filmvállalata, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 137—438.
- Warner Bros. First National**, VIII., József-krt. 30—32. Tel.: 132—590, 142—464. Raktár: VIII., Népszínház-u. 13. Tel.: 144—317.
- Zeneszerzők Szövetsége**, IV., Gerlóczy-u. 3. Tel.: 189—306.